

ek

g esküvője

ismé-etes, hogy Star-
sztrák alkancellár No-
észnóvel tervezett há-
ai és társadalmi kö-
váltott ki. A berceg
politikai körök tiltakoz-
hoz vezette Nora Gre-
Svájcha utazott nász-

radi fiatal
tragikus
ála

(Az Uj Kelet tud.)
bekövetkezett halál
rad zsidó társadalmát
és fiatalasszony, Láng
rövid néhány óra-
elhunyt.
di a városi társaság
nap még az utcán se-
baja nem volt. Ejele-
ési fájdalmak lepték
Zsidókórházba szállí-
ony koraszülésen esett
né állapota rosszabb-
gy az orvosok embe-
gy megmenteni. Néhány
ség lépett fel, amely-
yal.
nyvenév Gellisz Nusz-
gy részvéte mellett he-
ra a Venczei uti régi-
ny. A szerencsétlen ve-
ánya volt Gellin Gyula
kedőnek. Láng József
kívül 5 esztendő is

külfüg-
gyarmatel-
encia össze
a javasolni
snak

A lengyel sajtó nem-
amogatja is Németor-
beteléseit. Ugyanakkor
ter Delbos vsói lát-
fogja a francia kül-
gyarmatokat eloszt-
t, amely nemcsak Né-
angyelo'ország gyarmat-
gyen.

lami szak-
nás a szak-
egységéről
szkvában

Jouhaux, a francia
elnöke és Chavelen-
háldemokrata szak-
s, november 28-án
hogy tár-valások
adik internacionale
szervezeti tanácsal-
vezet megteremtés-
belvaz, hogy néhány
társaság szakszerveze-
tí országban kü-
körüli vannak töm-
lija a harmadik in-
ó munkások.
állítottaság szakszer-
szági utja azt célozza,
szakszervezetek ne csak
kötjenek, hanem világ-
ilyen egységes szak-

és Lapkádó R. I.
a Baron L. Pop 10
am: 18-60.

Taxa postala
giatite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztő
és kiad-
tal: Cluj
Baron L.
Eloffzetei

1 LEU-POSTA

ROMANIA

110. negyedévre 820,
600. egészévre 1200 lej.
Havonta 2. negyedév
12. egészévre 20 dollár.
döntések díjszabás szerint. Az
SELET" a transilvaniai és bana-
ség egyetlen politikai naplap-
a. Cikkeink utányomását csak a
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jambor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Coblescescu 58.

Szombat, 1937. december 4.

5698. EV. XX. ÉVF.
Kiszlev 30. 276. SZAM.

Teljes lendülettel indult meg Erdélyben a Zsidó Párt választási munkája

Máramarosban nagy lelkesedés mellett benyújtották a jelölő listát. Hétfőig benyújtják a listákat az összes megyeszékhelyeken

Cluj, december 3. (Az Uj Kelet tud.) Erdély összes megyeszékhelyein az utolsó simításokat végzik a jelöléseken és hétfőig, december 6-ig az összes megyékben benyújtják a Zsidó Párt jelölőlistáit. Az általános lelkesedés, amely a zsidóság körében a zsidó lista letételét kíséri, a legjobb reményekkel töltheti el a zsidó közvéleményt az önálló lista sikerének tekintetében.

A máramarosi hangulat

Különösképpen nyilatkozott meg a Zsidó Párt népszerűsége Máramarosban, a párt régi választói fellegvárában. Itt szerdán tették le a listát, melynek listavezetője dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Párt Országos elnöke, majd sorrendben a jelöltek a következők: dr. Fischer József, dr. Márton Ernő és Jambor Ferenc. A munka a választási harc sikeréért nagy elánal indult meg dr. Klein Artur és dr. Fried Ábrahám, valamint a központi kiküldöttek irányítása mellett. A akosság nagy lelkesedéssel nyilatkozik meg a lista mellett és annak népszerűségére legjobban az jellemző, hogy a központi kiküldötteket a fiatalok tucajával keresték fel, hogy szolgálataikat önzetlenül felajánlják. A megyében észlelt ellenségek arra engednek következtetni, hogy a jelenlegi hangulat mellett a Zsidó Párt esélyesen indul Máramarosban a választási küzdelemben.

A szatmári lista

Satmar, december 3. A Zsidó Párt péntek délután öt órakor tette le Szatmáron a jelölőlistát Erdős törvénytörvényi főnökök kezébe. A listavezető dr. Fischer József, a többi jelöltek: dr. Borgida József Szatmár, Hirsch Jakab hitközségi elnök Nagybánya, Lázár Lajos Nagysomkut, Fejber Hermann iparos Szatmár és dr. Sarudi Farkas ügyvéd Nagybánya.

Lelekesedés a többi megyékben

Zilahon, a sok zsidó által lakott Szilágy megye székhelyén dr. Kertész Samu lett a zsidó lista vezetője. A megye kisvárosait sorra meg fogják látogatni a Zsidó Párt kiküldöttei. A megyében Nagykaroly, Zilah, Szilágycséh, Szilágyosmlyó városok számos község zsidósága sorakozik a párt mögé, mely a szilágy megyei propagandát: sok szavazatot és sikert vár.

Tordán a listavezető dr. Kassovitz Endre ügyvéd. Ez a megye mindig oszlopa volt a zsidópárti munkának és ezuttal is így Torda város, mint a megye összes többi helyiségeinek zsidósága egyöntetűen támorúl a lista mögé.

Benyújtották a listát Csik megyében is, ahol dr. Dénes László, dr. Schwartz Vilmos és Weisz Ignác szerepelnek a listán. Csik megyében már megkezdődött a választási propaganda és bizonyosra vehető, hogy itt is minden zsidó szavazat a Zsidó Párt listájára esik.

Déván is benyújtották a listát és megkezdődött az előkészületek Hunyad megye zsidóságának a párt számára való megnyerés érdekében. Itt a listavezető dr. Hermann Deszö lett, mert dr. Schulhoff Zsigmond a déval zsidóság tisztelt vezetője csak a második helyen kívánta jelölni magát. A listán szerepelnek még Weisz Jenő, dr. Dénes László, dr. Pis-

tiner Avram, dr. Kertész Miklós, Weisz Ignác és a hunyad megyei zsidóság két helyi jelöltje. Hasonló lelkesedés mellett folyik a munka az összes többi városokban is. Hétfőig minden listát benyújtják és akkor a Zsidó Párt erdélyi tartományi központja részletes jelentést kap a listákról és a propaganda állásáról.

Az elfogadó nyilatkozatok kérdése

A Zsidó Párt tartományi tagozata a helyi csoportok figyelmébe ajánlja az alábbi körlevelet, amelyet pénteken küldtek el a tagozati elnökökhöz.

A Zsidó Párt bukaresti központja arról értesít, hogy a központi választási bizottság legújabb gyakorlata szerint semmis a jelölteknek az elfogadó nyilatkozata, akik a listaletételt megelőző kelettel adtak ilyen nyilatkozatot. Ha tehát ilyen elfogadó nyilatkozattal tették le a listát, úgy a lista maga is semmis.

A központi választási hivatal, vagy a lista letételével egyidejűleg adott, vagy utólag a lista letétele után keltezett elfo-

gadási nyilatkozatot kíván.

Kérjük szíveskedjenek erre a lista letétele alkalmával tekintettel lenni és ha már a listát letették, megvizsgálni, hogy az elfogadási nyilatkozatok fenti követelménynek megfelelnek e. Amennyiben valamelyik nyilatkozat nem volna megfelelő, az illető jelöltől újabb, a fenti követelményeknek megfelelő nyilatkozatot kell kérni és a törvényték elnökénél letenni.

Ujából nyomtatékosan felhívjuk figyelmüket arra, hogy a listát legkésőbb folyó hó 6-ig, hétfőig le kell tenni és annak megtörténte után alólirott elnökhöz táviratban értesíteni szíveskedjenek.

Figyelmébe kell ajánlanunk tehát az egyes városok zsidó politikusaiknak, hogy a fenti értelemben módosítsák az elfogadó nyilatkozatokat benyújtását, mert ellenkező esetben azt kockáztatnák, hogy a listákat utlag érvénytelenítik.

A zsidó párt központja közli, hogy az erdélyi beszarábiai megyékben letették a párt-listákat. Bukovinában még egyedül Cämpungban nem tették le a listát.

Öt mandátumot igényel Titulescu a nemzeti parasztpárttól?

Bucuresti, december 3. (Az Uj Kelet tud.) Maniu Gyulát megkérdezték az újságírók, igaz-e, hogy Titulescu belép a nemzeti parasztpártba?

— Erről nincs szó — válaszolta Maniu — mert a volt külügyminiszter hosszabb idő óta úgy szolgálja hazáját, hogy egyetlen pártba sem lépett be.

Maniu egyébként tegnap Titulescu vendége volt ebéden, majd három órai megbeszélést folytatott vele.

A lapok ellentétes értesüléseket szereztek Titulescunak a nemzeti parasztpártba történő belépése kérdésében. A Dimineata szerint ebben még nem történt határozat és valószínű, hogy a volt külügyminiszter nem jelölteti magát, minthogy jogszerinti szenátor minőségében amúgy is tagja a parlamentnek. Ezzel szemben a Curentul úgy értesül, hogy Titulescu ügyében még azért nem történt megegyezés, mert a volt külügyminiszter öt mandátumot igényel önmaga és hívei számára.

Mandátumot kíván Titulescu, Savel Radu-

lescu, Vişoreanu, Sergiu Nenisor és Raicovici számára. Ezt a hiradást egyedül a Curentul közli.

Maniu javaslatára Mihalache Erdélyben is jelölteti magát, Arad megyében. Madgearut Krassóban jelöli a párt. Maniu még három napot tölt a fővárosban, majd ismét Erdélybe tér vissza. A nemzeti parasztpárt egyébként vasárnap tartja első bucaresti választói gyűlését, amelyben Maniu, dr. Lupu, Madgearu és Grigore Filipescu is részt vesznek.

A belügyminisztérium közli, hogy azokat a diákokat, akik választási propagandát fejtenek ki, kiáltványokat függesztenek ki, választási jeleket sokszorosítanak, vagy nyilvános programbeszédeket tartanak, tehát megszegik a diákok által vállalt kötelezettségeket, kizárják az egyetemről. Ugyancsak elhatározta a belügyminisztérium, hogy eljárás indít azok ellen, akik, ha van is fegyverviselési engedélyük, nyilvános gyűléseken, választási összejöveteleken, vagy más jellegű gyűléseken fegyveresen jelennek meg.

A szigeti vaidisták továbbra is tiltakoznak Szmuk Mihály jelölése ellen

Sighet, december 3. (Az Uj Kelet tud.) A vaidisták máramarosi csoportja gyűlést tartott és határozati javaslatot fogadott el, amelyet táviratilag közöltek Valda Sándorral. A vaidisták tiltakoznak az ellen, hogy Szmuk Mihály a kormánypárti listán szerepeljen. A vaidisták azzal érvelnek, hogy nem járulhatnak választók elé olyan lista érdekében, melyen az a zsidó szerepel, aki ellen két éven keresztül állandó propagandát folytattak és egyáltalában nem fejthetnek ki agitációt olyan lista mellett, melyen zsidó jelöltek, mert ez összeférhetetlen a Román Front antiszemita programjával.

Szmuk Mihályt egyébként hosszas tanakodás után egészen reménytelen helyen, a lista utolsó helyén jelölték. A liberális lista egyébként jelenlegi, de valószínűleg még nem végleges formájában így néz ki: Xenii Const. volt miniszter, Urdea Ion, dr. Tite György, Szmuk Mihály. Szenátorok Condruş Mihály „független” liberális és Dunca Jenő volt képviselőt jelölik.

A iorgisták azt követelik, hogy a kormánykörtel véglegesen ejtse el Szmuk Mihályt és Bárlea elkészít vegyék fel a listára, aki a megyének egyetlen iorgista vezérérfia.

(Folytatása a tizedik oldalon.)

VILAG TUKRE

Beszédes számok

Három édes statisztikai kimutatás

A palesztinai munkásság statisztikáját ismerteti a bécsi Palaestina című folyóiratban — Adolf Bömm szerkeszti, a Fiba adja ki — Walter Preuss.

Palesztinában 199,376 zsidó munkás él; a jisiv felet teszik ki körülbelül. A tulajdonképeni munkás 104,122 közülük, a többi háztartásbeli asszony és gyermek. Az 1926-os állapottal összehasonlítva 31,4%-os a szaporodásuk; a leggyengébben a mezőgazdasági telepeken emelkedett a munkások száma (50%-kal), a leggyengébben a városokban (250%). A kvucotban és a mosvé ovdim-ban 422, illetve 429%-a gyarapodás. A munkásság tehát tervszerűen a mezőgazdaságba áramlik. A konjunktúra idejében „Landflucht”, a beözönés a falvakból a városokba, nem volt olyan mérvű, aminek a pesszimisták hirdették vagy legalább is a visszavándorlás időközben jelentős enyhülést hozott. A munkások 60%-a él ez idő szerint a városokban (1926-ban 71,7%-a) és 40%-a a mezőgazdasági telepeken és kvucotban (1926-ban 28,3%-a).

Javult a munkásság nemek szerinti megoszlása is. 1926-ban 39,2% nőten férfivel szemben 10,1%-ot tett ki a hajadon lányok száma. Ma 27,4 és 18,1% az a lány. A munkások 52,3%-a házias. A háziasok aránya 1926-tal szemben csak jelentéktelenül emelkedett. A jelenség oka: az utolsó három évben nagyszámú nőten és hajadon vándorolt be. Elváltat összevissza 5 ezreléket konstatait a munkás-számlálás. Ez a szám rácsafol a legendára, hogy Palesztinában gyakoriak a válások. De az is lehet, hogy az elváltak leg többje újra házasságot kötött és ennek következtében megint a házások rovatában szerepel.

Az erecsziaszraeli gyermekhalás sem olyan nagy, aminek a közhit tartja; az a bizonyos, sokatemegetett „alija acmit” nem olyan imponáló, amilyennek hi tették. A házasságok 31%-a gyermektelen. A legtöbb gyermektelen házaspár a kvucotban él, ahol a házasságok 40,7%-a steril. A legkisebb a gyermektelen házaspárok száma a mosvé ovdimban, ahol 18,4%-ot tesz ki. Az egygyermekes családok a lány 33%, a kétygyermekesek 20. Kettőnél több gyermeke a házaspárok 16%-ának van.

Érdekes a palesztinai munkásság kor szerinti megoszlása. 62,3% 31 éven alóli; 33,2% 31-50 év közötti korban él. Az 50 évnél idősebbek százaléka mindössze 3,4%. Az utánpótlás, a tanonciskolák szemponjtából egyenesen agyályosan alacsony: a 11-15 év közötti munkások százaléka: 2,1. A munkások 86%-a askenáz származású, 45,4%-a főiskolát, vagy középiskolát végzett. A kvucotban éppenséggel 61,6%-ot tesznek ki a fő-, vagy középiskolát végzetek. A munkások iskolai végzettsége magasabb az átlagnál, 49,9%. Iskolai végzettségű munkás mindössze 2,2% akadt.

Preuss folytatni fogja a cikket. Legközelebb a munkásság foglalkozás szerinti megoszlásával fog foglalkozni.

A Nobel-díjas zsidók statisztikája. Egy amerikai zsidó újság új statisztikát állított össze a Nobel-díjasokról. Kiemelte a zsidókat az országok szerinti kimutatásból és külön csoportosította őket. Ez az új szempontu statisztika a következő eredményeket tünteti fel: A Nobel-alapítvány létesítése óta 152 díjat osztottak szét 187 kitüntetett között; megtörténik ugyanis néha, hogy ugyanazt a díjat két kitüntetett között osztják meg. A 187 kitüntetett között 23 volt zsidó, összesen 19 díjat nyertek el. Ennek folytán a zsidók a harmadik helyet foglalják el a Nobel-díjasok sorában. Az első helyen Németország áll. A Nobel-alapítvány kuratóriuma nem bánt tehát mostohán ezzel az országgal. A hitleri panaszoknak, amely az Ossietzky kitüntetésekor támadta a kuratóriumot, nincsen tárgyi alapja. A második hely az angoloké. A zsidók befutása a harmadik helyre alaposan rácsafol a német fajteoriára. Nem lehet alantas az a faj, amely kicsiny száma ellenére a 60 millió német nép és a hatalmas angol-szász nemzet után következik. Ráadásul a zsidó kitüntetettek között világra szóló nagyságok szerepelnek. Paul Ehrlich, a szalma ban feltalálója; Metschnikoff, a nagy bakteriológus; Bárány Róbert, a közepfüli kutatója. Vagy Michelson, a fény terjedési sebességének meg-

állapítója; Albert Einstein, a relativitás elméletének apja; James Franck, az atomelmélet mestere. A német kémiai ipar és a mesterséges nitrogéngyártás megteremtői: Bayer és Fritz Haber. Tudalmi díjat következő zsidók kaptak: Paul Heyse. Anatole France, Henry Beigson. Békédíjat: Asser, a nemzetközi magánjog kodifikátora és Alfred H. Fried, a bécsi békeapostol.

A szovjetvezérek sorsára világít rá az a ki-mutatás, amelyet a párizsi Das Neue Tagebuch közöl. A népbiztosok tanácsa 15 tagból állott 1917 november 7-én. Ma, 20 év után, ketten vannak közülük ebben a méltóságban: Sztalin, a diktátor és Dybenko tábornok. Hasonlóképpen ketten természetes halállal végeztek. A maradék 11 közül egy (Trotzky) száműzött, ugyancsak egy (Rykov) börtönben él, a többit megfosztották állásától és ismeretlen a sorsa. A Politbüro 7 tagja közül mindössze Sztalin viseli ma is ezt a magas hivatalt, 1 (Lenin) meghalt, egy száműzöttetésben (Trotzky), egy (Szokolnikov) börtönben él, kettőt (Zimovjev és Kamenev) agyonlőttek, Bubnovot pedig megfosztották a hivatalától, a sorsa ismeretlen.

A katonai forradalmi bizottság 7 tagjának sorsa: Trotzky száműzött. Sverdlovval mérénylet végezték. Urizkinek ugyanez volt a végzete. Podolski kishivatalnok; a sport terén szorgoskodók. Joffét megfosztották valamennyi állásától, mire öngyilkos lett. Antonov sorsa ismeretlen; mielőtt nyoma veszett, megfosztották állásától. Dybenko tábornok.

A második szovjetkongresszus 15 elnökségi tagjából 3 meghalt (egy a börtönben), egy mérényletnek esett áldozatul, hátramaradt a főbírói bíróság agyonlővetett, egy száműzött, egy fogoly, egy öngyilkos lett a hivatalvesztése után, négy másik hivatalvesztettnek sorsa ismeretlen, egy Oroszország novégiai követe.

Tehát nemcsak a francia forradalom bizonyult Kronosznak!

(t. 1.)

Bucsu Reitter Ernőtől

Temesvár, december 1.

Szomoru napja van egész Temesvár zsidó társadalmának, szomoru napja a Zsidó Párt minden tagozatának is.

Ma temetik Reitter Ernőt. Megtört szívvel és mély fájdalommal bucsuzunk tőled, Ernőnk, mert benned nemcsak elnökünket veszítettük el, hanem barátunkat is kit annyira szerettünk.

Megértő barátja voltál a párt női tagozatának is, barátja külön-külön mindegyikünknek.

Te voltál az első, aki munkánkat megértetted, felkaroltad és mindvégig támogattad.

Pótolhatatlan veszteség ért bennünket. Az a rendíthetetlen optimizmus, tetterő, ambíció, mellyel a Zsidó Párt ügyeit vezetted és támogattál bennünket, csodálatot váltott ki belőlünk.

Ha zsidó ügyről volt szó, fáradtság, lankadság vagy betegség számodra nem létezett. Teljes hévvel és őszinteséggel szolgáltad a zsidó közügyeket, életed kockázatásával is.

Nagy ember voltál, ezért oly nagy a mi veszteségünk.

Fájó szívvel gondolunk vissza arra, hogy mennyi szép célkitűzéssel jöttél haza Kolozsvárról. „Egy pár hétig még feküdnöm kell, lányok, aztán felkelek, átszervezzük a párt organizációját...” A sok szép gondolat igazságos szociális érzéstől áthatva, immár hiába várja irányító kezdet. Elvett tőlünk a halál. Igérjük neked, Ernőnk, hogy a te szellemében fogunk tovább is dolgozni s amit nem tudtál befejezni, elvégezzük mi.

A Zsidó Párt női tagozata bucsuzik tőled s kívánja, hogy megkínzott lelked békében pihenjen.

Gärtner Vilma

Minden 10. beteg REUMÁS,

pedig a reuma gyógyítható! Póstyéni iszapfürdőket otthon is vehet. A póstyéni természetes iszap „Pi-Qua” kocka a legjobban ajánlható. Kérdezze meg orvosát. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában.

A kávé-diktatúrától a fasiszta diktatúráig

Brazília egy csapásra az egész világ érdeklődésének középpontjába került azzal, hogy belső politikai harcain végeredményben a diktatura kikiáltásához vezettek. Geturio Vargas, az új diktátor, nagyon szegény családból származik. Szülei földművesek voltak. Apja később Rio Grande do Sul államba költözött, ahol lötenyészéssel foglalkozott és sosem hitte volna, hogy fia teljhatalmu diktátora lesz a brazil államok konföderációjának.

Még maga Geturio Vargas sem hitte ezt. A „doktor ur”, mert így keresztelte el egész Brazília, valóban doktor. Mielőtt diktátorra lett, hogy az egyeduralommal és katonai fegyvellemmel gyógyítsa az emberiséget, orvos volt és más orvosokkal gyógyított. A fiatal farmer hosszú időn keresztül győtrődött, míg hősi elhatározással otthagyta szüleinek tisztas foglalkozását és a városba költözött.

Harminc esztendővel ezelőtt ezrével hulltak el az állatok, mert mérges rovarok árasztották el a brazilai őserdők mellett húzódo végtelen steppeket. A fejlettebb kulturájú német telepesek látták a veszélyt és már jóelőre orvosokat és gyógyszereseket kértek a kormánytól az állathullás megakadályozására. Speciális oltásokkal lehetett a dögvéset megállítani. A kormány azonban nem sietett.

A kávé arisztokráciája, mely Brazília igazi ura volt, nem törődött a parasztok sorsával, akik életük kockázatásával haltak be a vad és elhagyott évezredes őserdőkbe és termőföldde változtatták a földeket, zsiros legelőket varázsolva a kiirtott erdők helyére. A kávébárók csak a kávé és a gyapot érdekelték, mely olyan óriási jövedelemeket hozott, hogy márványpalotákat építhettek Rio de Janeiro fényűző negyedében. A kávé-arisztokraták és a parasztság között talán nagyobb volt a távolság, mint Brazília keleti és nyugati határai között, jóllehet ez az ország nyolc és félmillió négyzetkilométer, majdnem akkora tehát, mint egész Európa.

Geturio Vargas gyermek volt még, amikor felismerte apjának szegényes farmja és a városi márványpaloták közötti távolságot. Rájött, hogy elérkezett az idő, amikor a farmerek segítségére kell sietnie, azoknak a segítségére, akik a brazilai erdők pionírjai és katonái voltak és akiknek a sorsával nem törődtek az ország urai. Apja megértette a fiának azt a vágyát, hogy orvos legyen. Geturio tizenhat éves volt, amikor szülei mindent összegyűjtöttek, amijük volt és Porto Alegre, Rio Grande do Sul fővárosába költöztek, hogy orvosi tanulmányait végezzék.

Vargasról egyetemi hallgató éveiből azt tudják, hogy míg diplomáját megszerzte, munkás, szolga, tisztviselő és a trópusi vidékeken működő orvosi expedíció alkalmazottja volt. Orvosi és állatorvosi diplomát szerzett. Ezután mint fiatal orvos visszatért szülőföldjére, ahol speciálisként képezte ki magát az állatokat tisztító rovarok mérgei ellen, alkalmas gyógyszeres készítésében és használatában és ezzel ezer meg ezer polgártársát mentette meg a nyomortól.

A kétségtelenül önfeláldozó és becsületes mult után Vargas megkezdte politikai karrierjét. A hadseregbe lépett, mert az elégedetlen osztályok ifjúsága akkor úgy gondolta, hogy csak a hadseregen keresztül tudja megdönteni a kávésopek diktatúráját. Ekkor Vargasnak még demokratikus követelése voltak. Ismerte országának történelmét és társadalmi strukturáját. Braziliában 1889-ben szüntették meg a rabszolgaságot. Ma is élnek azok az öregek, akik ötven évvel ezelőtt még a rabszolgaság láncait viselték. Néhány évszázadon keresztül az ország portugál gyarmat volt. A portugálok és négerkeveredéséből származott az a mulat nemzet-

ség, mely később a brazil állam polgárságává vált.

Brazília ujkori történelmében VI. János volt az első, aki a független Brazília császárává koronáztatta magát. Fia, I. Don Pedro követte a trónon, ennek utódja pedig II. Don Pedro az ország legtevékenyebb uralkodója volt. Ő volt a legkiemelkedőbb figurája a brazil történelemnek. Szabadelvi, humánus és művész. Ő adta Braziliának első alkotmányát, mely az akkori idők legdemokratikusabb műve volt és ez Dél-Amerika 22 államát egyesítette. Rio de Janeiro a világ egyik legszebb városa lett. Don Pedro számos európai akadémia levelező tagja volt. Brazília nyelvre fordította le Victor Hugo, Sully Prudhomme s Longfellow műveit. Emellett olyan mértékben kifejlesztette a kávétermelést, hogy ez az ipar az állam jövedelmek kiapadhatatlan forrása lett. 1889-ben pedig felszabadította a rabszolgákat.

Ez az intézkedés természetesen a vezető osztály ellenszenvét vivta ki ellene. A brazilai kávéültetvényeknek nem volt szülőképű demokratikus uralkodóra. 1890-ben államcsiny útján távolították el II. Dom Pedrot az állam éléről és akkor született meg a brazilai köztársaság. A köztársaság fejlődésében egyre inkább alakult ki a mélyreható ellentét a társadalmi osztályok között. Mikor Geturio Vargas megkezdte pályafutását, a parasztréteg öntudatosodása folyamatban volt. Vargas ennek a parasztsztyálynak a képviselőjeként indult el pályájára és a hadseregen keresztül akarta céljait elérni. Viszonylag rövid idő alatt lett tábornok.

Ekkor aztán kilépett a hadseregből. Tetőt még mindig régi felfogása diktálta. Braziliában a gazdaságpolitika a kávé politikájával egyenlő. Brazília vagyona a hatalmas kávéterületekből áll, melyek ma a világ kávétermésének 97 százalékát adják. A kávéiparban Brazília diktál, Braziliában pedig a kávé az ur. Amikor Vargas megalakította „szabadelvi szövetség” ci-

Máj, Vese, Epe

idült (krónikus) gyomo- és bélmegbetegedések, ideges fejtájtás, álmatlanság, hányinger, hányás, szédülések, SAVTULENGES esetekben az amerikai gyógynövényből készült világhírt

Gastro D.

szép eredményeiről a világ orvosi szakkeintélei hosszú cikkekben számoltak be orvosi szaklapokban.

Gastro D kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban Bucaresti, Calea Victoriei 124.

mű pártját, azzal a programmal indult el, hogy megdönti a kávédiktatúrát. Harcolt a kávésopek ellen, akik hogy a tultermelést megakadályozzák, és megállítsák az áreséseket, hajószámra dobták a kávé a tengerbe. Vargas reformálni akarja ezeket az eljárásokat és mikor 1923-ban a parlamentbe került, élethalál harcba kezd a kávéarisztokrácia és a köztársaság ellenke Washington Louis ellen. Jelszava: le a kávé arisztokráciájának diktatúrájával. Vargas Rio Grande do Sulból a parasztság és a gyapottermelők országából származott és harca a földművesség és a kávétermelők összecsapása volt.

Amikor elölké választották, tevékenysége őszinte csalódást keltett az egész országban. Vargas ahelyett, hogy legyírte volna a kávé-arisztokráciát, annak rabszolgája lett. Próbálkozásai sikérsze-rien vezettek oda, hogy az összes társadalmi rétegek haragját hívja ki maga ellen. Így lett a társadalmi diktatura nagy ellenfeléből diktátor. De míg az előbb csak egy termelő réteg diktatúrája volt, ami a mai társadalom összetételéből természetesen adódik, addig Vargas egyéni diktatúrát és fasiszmust akart. A demokráta harcos fasiszta diktátorrá vált és ezzel Vargas is csatlakozik azoknak a sorába, akik hasonló uton indultak el és hasonló formában fejezték be karrierjüket. Kérdés, hogy ez a diktatura milyen erővel és milyen időre tud majd berendezkedni. Sajnos, a jelen példái azt mutatják, hogy a diktátorok birják erővel és idővel.

Végeladás

hatóságilag engedélyezve. Mindenféle

antik és modern kész keretek és keretlecek

a legmélyebben leszállított áron. A készlet egy tételben is eladó. SOMLYAI, Str. Jufu Maniu 7.

Hol szavaznak a kolozsvári választók?

Kolozsváron az új szavazási rend szerint a szavazók a következő szavazóhelyiségekben szavaznak:

- Akiknek családi neve A vagy B betűvel kezdődik, a Calea Regele Carol (Dorobantilor) uccai elemi iskolában;
- C, D, E betűsök a városházán;
- F, G, H betűsök a Piata Unirii 23. szám alatt, Iparos Egyetben;
- I, J, K betűsök az Avram Iancu uccai állami iskolában;
- M, N betűsök a Romei uccai tanítóképzőben;

O, P, U, X, Y, Z, Zs, Q betűsök a Calea Regele Ferdinand uccai 11. számú állami iskolában;

R, S, Sch betűsök a Gheorghe Baritiu állami gimnáziumban;

Sz, T, V, W betűvel kezdődő nevek a vármegyeházán szavaznak. Akiknek neve S betűvel kezdődik, csak a Gheorghe Baritiu gimnáziumban szavazhatnak.

A választással kapcsolatos ügyekben a Zsidó Párt irodája (Str. Stroescu 9.) készséggel nyújt felvilágosítást és támogatást. A Zsidó Párt jele:

A palesztin javaslatok arab

Ujabb Palesztina

Jeruzsálem, december 3. Az arab javaslatok kidolgozására az utóbbi napokban fontos feladat a palesztinai kormány felállítására keltették az új bizottság küldetésére vonatkozó és szorgosan szükséges információkat a tinaai kormány legutóbbi dolgozták a kormány javaslati aral és zsidó állam megállapítására nézve. Ebből iglenes térképet készített javaslatok kidolgozására. A javaslatok részleteiben eltérnek határmegállapításától és sokra szorulnak, albizottsági. A palesztinai kormány végleges megszervezése a pangu angol tisztviselő feladatát fogják kérni, akikben érkeznek Londonból a laboker ezen kívül tudni palesztinai kormány bevándoroz az új angol vizsgálóbizottság jelentést készített, amelyből áll és amelyből kitűnik fejlődésben ment keresztül a tók az angol megszállás 1935-től a mai napig.

A Falestin című arab lap palesztinai kormány különnyainak vezetői számos nyújtották át a főkörmányzamba történt visszatérése felosztási terv ügyében. Ez kiharatókban a szóbanforgó tervbe vett arab állam terjesztés javaslatjait Galilea egyomásával. A főkörmányzó ügyi hivatalhoz továbbított memorandumokat, a gyarmati szont az új vizsgálóbizottságot átadni.

Az arab szövetségi fejlesztési terv London, december 3. Az arab eldől ülésén Gallacher kérdészt, hogy Palesztina tervét megvitatta-e a kormányzó államokkal és ha

NILKÜLÖZMETER TÁRCY

ÜZLETEMBER PÜGY MINT D

a szép, tökéletes és tartós SHEAFFER'S egyaránt alkalmas műhasználatra és ünnepmakra. Szeresse be a SHEAFFER'S VACUUM töltőtollvilág legjobbját és rátainak is, mert SHEAFFER'S platinahegyű fehértöltőt az amerikai fogytigliani garancia den tek nterben. Kapható az ország Könyv-és papír kfuiafos árak, 600

SHEAFFER'S

SHEAFFER'S CO., Fort Madison, Iowa, U.S.A. Generalvertretung für Rumänien: A. Kaufman et filii, Bucaresti, Str. Regala 1

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyvárádon

Str. N. Iorga (volt Zöldfa ucca) 19 Országszerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, figyelmes kiszolgálás.

Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. Lakodalmakra és bankettekire külön nagyterem.

ארטה. כשר

Cionista közélet

Timisoara, december 3. Rendkívül nagy siker jegyében zajlott le a temesvári cionista helyi csoport irodalmi törvényszéke Schalom Asch „A nagy fal” című regénye fölött.

Az irodalmi törvényszék elnöke dr. Rosenthal Marcell volt, a könyvet Bergmann Pál ismertette, a vádat dr. Mózes László, a védelmet dr. Markovits Rodion képviselte.

A vádló által feltett kérdésekre hattagú esküdtszék felelt.

Atemesvári helyi csoport kulturbizottsága az irodalmi törvényszék nagy sikere után további vitaestek megrendezését vette tervébe.

Vitaest a felosztási tervről

A marosvásárhelyi és kolozsvári vitaest után legutóbb a gyulafehérvári cionista helyi csoport rendezett vitaestét Palesztina felosztásáról dr. Marton Ernő, dr. Halász László, dr. Kasztnér Rezső és dr. Bleicher Alfréd közreműködésével.

A szalontai cionista helyi csoport december 5-én dr. Mózes László és Fried Miksa, a dévai helyi csoport pedig december 11-én dr. Mózes László és dr. Halász László részvételével rendezte meg az „igen” és a „nem” vitáját.

A Merkaz Hanoar megalakulása

A KIB Kincs Lipótot bizta meg a Merkaz Hanoar (ifjúsági központ) megalakításával, aki november 16-án összehívta az ifjúsági szervezetek megbízottait és megalakultnak nyilvánították a Merkaz Hanoart, kidolgozva a munkatervet, a reszortok beosztását.

A Merkaz Hanoar egyes reszortjai már megkezdték tevékenységüket és a program megvalósítását. Az egyes reszortok a következőképpen alakultak meg:

1. Kultuszreszort: Izsák Slomo, Gärtner Móse és Weinberger Magda.
 2. Héber reszort: Weinberger Magda és a Mizrachi egy delegátusa.
 3. KKL reszort: Kelemen és Wolf Cvi.
 4. Hachsara reszort: Rosenfeld Gyula, Schächter M. és Schönfeld E.
 5. Szervezeti és gazdasági reszort: Rosenfeld Gyula és Jakobovits.
 6. Propaganda reszort: Dr. Farkas Tibor és Kupfrestein B.
 7. Sport: Weisz Ignác.
- A Merkaz Hanoar titkára: Jakobovits Gedalje.

Az udva-helyi helyi csoport közgyűlése

November 21-én, vasárnap tartotta meg az udvarhelyi cionista helyi csoport a Zsidó Otthon helyiségében rendezett évi tisztújító közgyűlést, melyen egyhangulag újra megválasztották a régi vezetőséget, amelynek tagjai a következők:

Elnök: dr. Hirsch Lajos, ügyvezető elnök: Gottesmann Vilmos, titkár: dr. Guttman Dezső, ellenőr: Gottesmann László, pénztáros: Feuerstein Miksáné, KKL biztos: Hirsch Jenő, KH biztos: Feuerstein Miksa, megyei KH biztos: Deutsch Kálmán, könyvtáros: Lichtenstein Mendel.

A dévai helyi csoport kulturtevékenysége

A dévai cionista helyi csoport keretében rendszeres kulturmunka folyik, mely iránt a közönség körében széleskörű érdeklődés nyilvánul meg.

A helyi csoport által rendszeresen hetenként megtartott diensteken november 13-án dr. Rappaport Lipót (IIa) beszélt „Cionizmus és politika” címen, november 20-án pedig Weinmann Jenő tartott előadást „Az erélyi zsidóság aktuális problémái” címen.

Oradea legforgalmasabb helyén 20 év óta fennálló jól bevezetett textil- és rövidáru engros-detail

üzlet átadó

betegség miatt. Leveleket „1 millió” jellegre az Uj Kelet oradeai kiadóhivatala, Str. Millerand 4. továbbít.

December 16. csütörtök

Goldmark szimfónikus koncert

a D-vila Színházban

Bombát dobtak a Sanghajban „győzelmi felvonulást” tartó japán csapatok közé

A kínai üzlethelyiségekből revolverlövéseket adtak le a japán csapatokra

Megakadt a japánok előnyomulása Nanking felé

Sanghaj, december 3. (Rado). Ma délelőtt 11 órakor a japán csapatok megkezdték a „győzelmi felvonulást” és átlépték az elfoglalt területeket és a nemzetközi koncesszió nyugati közeke közli demarkációs vonalait, amit angol katonák őriznek. A felvonulás alatt, miközben a csapatok a Nanking Road elnevezésű főúton meneteltek, bombát dobtak közéjük. A japán katonák azonnal szétszóródtak minden irányba. Egy kínai rendőr azonnal lelőtte a merénylőt. Egy kínait és két angol „rendőr” könnyebben, két japán katonát súlyosabban megsebesítettek a bomba szilánkjai. Röviddel ezután, hogy a bomba felrobbant, másik incidens is történt. Egyik ház második emeletéről egy kínai vetette magát az uccára „Eljen Kína” kiáltással. A japán csapatok elfoglalták a Nanking Road körül fekvő negyedet és gépfegyvereket állítottak fel az utkezeszedekekénél. Több kínai üzlethelyiségekből revolverlövéseket adtak le a japánokra. A japán hatóságok által bevezetett vizsgálat kiderítette, hogy a bombát egy kínai diák dobta, aki a merénylőt elkövetése után azonnal meghalt. A nemzetközi koncesszió összes uccáin szörnyös japán őrszolgálatok cirkálnak. A vizsgálat befejezéséig senki sem hagyhatja el lakását. A merénylet

színhelyére újabb japán csapatokat vezényeltek. A városban nagy az izgalom, a japánok szigorú intézkedéseket tettek.

Megtorpant a japánok előnyomulása Nanking felé

Mint Hankeuból jelentik, a japánok előnyomulása a Sanghaj-Nanking körzetben nagy akadályokba ütközik, — mondják kínai körök. Hir szerint a kínaiak visszafoglalták Kuantung városát. A japánok előnyomulása a Jangcse folyó mentén ideiglenesen fennakadt. Két kínai ezred hősie ellenállást tanusított. A japánok levegőberőpítették a Jangcse emelt kínai torlaszokat és megkezdték a kínaiak által lefektetett aknáknak felszedését.

A kínai sajtó szerint több japán repülőgép bombákat dobott Szaosan helyiségre és 700 ember megölt. Hatszáz könnyebb és 150 súlyosabb sebesültje is van a légitámadásnak. Sanszi tartományban a kínai csapatok visszafoglaltak több várost és Yutze, valamint Tajku felé menetelnek. A japán repülőgépek jelentek Nanking felé. Három japán gépet a kínaiak lelőttek.

Mint Shanghajból jelentik, a kínai lapok nem hajlandók alávetni magukat a különleges japán cenzúrának. A japán hatóságok ezét közölték, hogy szigorú intézkedéseket fognak

tenni, ha a szóbanforgó lapok nem tesznek eleget a kapott utasításoknak és japánellenes propagandát fejtenek ki.

Kína nem tárgyal fegyverváltásról kölcsönről a francia kormánnyal

Párizsi jelentés szerint a kínai nagykövetség kijelenti, hogy alaptalan az a hír, amely szerint a kínai kormány nagyszabású fegyverváltás céljait szolgáló kölcsönről tárgyalna. A hír egy tókói japán lap terjesztette rámutatva arra, hogy Franciaország hadianyagot is fog szállítani Kínának és hogy a brüsszeli értekezleten részvett kínai megbízottak a belga fővárosban is kölcsöntárgyalásokat folytattak az angol, amerikai, francia, belga és orosz megbízottakkal. A párizsi kínai nagykövetség szerint mindezen hírek teljesen alaptalanok.

A japán csapatok elfoglalták Tanyangot

Tókói jelentés szerint a japán hadügyminisztérium közli, hogy a japán csapatok elfoglalták Tanyang városát, 80 kilométernyire keletre Nankingtól. A város elfoglalásának nagy harcászati fontossága van.

Egyidejű jelentés szerint Sanszi tartomány 7 megyéjének 17 képviselője ült össze ma Tanyuanban és elhatározták, hogy a tartomány függetlenségét proklamálják.

A textilárak nyersanyagainak minimális árai

A Monitorul Oficial 1937 nov. 15-én kelt 264. számában megjelent királyi dekretummal, az országban termelt textil nyersanyagok a az alábbi minimális árak lettek megállapítva:

- a) Magvas gyapot: I. minőségű — 20 lei, II. minőségű — 16 lei kg-ként;
- b) Magnésküli gyapottal: I. minőségű 80 lei, II. minőségű 70 lei kg-ként;
- c) Kendeszalma: 80-120 cm. hosszúságban 1,60 lei, 120-150 cm. hosszúságban 1,80 lei és 150 cm.-en felüli hosszúságban 2 lei kg-ként.
- d) Lenzalma: 35-05 cm. hosszúságban és 3,50 mm. felüli vastagságban 2,50 lei, ez aluli vastagságban 3 lei kg-ként; 50 cm. felüli hosszúságban és 3,50 mm. felüli vastagságban 4,50 lei és 3,50 mm. aluli vastagságban 4 lei kg-ként.
- e) Kendeszősz és kóc: bánáti mekanikus úton tilított, de nem fésült kendeszősz 35-38 lei és kóc 22-25 lei kg-ként; bánáti paraszti kendeszősz, tilított, de nem fésült 28-32 lei kg-ként; basztabíai és moldovai paraszti kendeszősz I. minőségű 20, II. minőségű 14-16-18 lei kg-ként és a kóc 12-14 lei kg-ként. A királyi dekretum súlyos büntetéseket helyez kilátásba a kihágást követők részére.

A Sunday Times szerkesztője áll. Az új édekeltés nagyobb befektetéseket kíván eszközölni és így például Sinaiat drótkötélpálya segítségével összekapcsolják egy magaslati szállóval, melynek építési munkálatait már meg is kezdték.

KÖZGAZDASÁG

Angol kézbe került a sinaiai szálloda- és kaszinótársaság részvény többsége

Érdekes tranzakció nyert perfektuálást a napokban. A sinaiai szálloda és kaszinó részvénytársaság 60 százalékos részvény többségét megvásárolta egy angol érdekcsoport, a Marylebone Realty Investment Co londoni vállalat, amelynek élén Sir Herbert Mo gen,

A bukaresti ipari szenátorságra Ch. P. nescu Ketsch Ugró alelnököt és a fővárosi iparkamara elnökét, a galati kamaránál Const. Orghinan nagyiparost, az Ugró alelnökét és Iasiban Vihovici kamarai alelnökét jelölték.

Slavescu volt minisztert jelölte a kolozsvári kamara ipari szenátorául az Ugr

Az Ugr megejtette a kereskedelmi és iparkamarák által választandó ipari szenatori jelölését.

A kolozsvári kamara ipari szenátorául Slavescu volt miniszter, az Ugr központi elnökét jelölték. Mivel előreláthatólag ellenjelölte nem lesz, december 30-án választás

nélkül szenátornak fogják deklarálni.

A bukaresti ipari szenátorságra Ch. P. nescu Ketsch Ugró alelnököt és a fővárosi iparkamara elnökét, a galati kamaránál Const. Orghinan nagyiparost, az Ugr alelnökét és Iasiban Vihovici kamarai alelnökét jelölték.

Üzleti hírek

Az országban jelenleg két panel és lemezgyár működik, melyek most az árakat 10 százalékkal emelték.

Egy nagyváradi céget az iparügyi minisztérium 20.000 lei bírággal sújtott, amiatt, hogy nem tett eleget a nemzeti munkavédelmi törvény előírásainak. A kiróvás ellen a cég az oradeai táblán közigazgatási pert indít.

tott arra hivatkozva, hogy a szóban forgó törvény 8 szakasza szerint a minisztériumnak előbb figyelmeztetésben, illetve megrovásban kellett volna részesítenie a céget és csak ezután lett volna joga bírsággal kiróására. A tábla a cég panaszát elutasította. A Semmitőszék III. szekciójára most foglalkozott az ügyvel és egy korábban, a Vitrometan hasonló ügyében hozott döntésével ellentétes döntést hozva kimondotta, hogy a törvényben előírt szankciók nem fokozatos jellegűek és a minisztériumnak jogában áll a megrovást a bírsággal együtt alkalmazni.

Fabrica de Spirt din Dej S. A. november 21-én Clujon rendkívüli közgyűlést tartott, amely alkalommal elhatározták a vállalat felszámolását és egyben kinevezték a felszámolókat is.

A nyersvas beviteli vámját tíz márkáról egy márkára csökkentették Németországban. Ez a nagy vámmérséklés a külföldi nyersvas olcsóbbítását célozza. Mennyiségileg ez a vámcsoökkentés nem fog változást előidézni a németországi nyersvasimportban, mert ez a jövőben is a mindenkorli devizalehetőségekhez fog igazodni.

Eltemették Re

A temesvári zsidó test

Timisoara, december 3. Temette el Reiter Ernő sága. A délelőtti órák meg kísérté utolsó útja nagy halottját. A halot Mal Rachamim után a főbbi bucsuztatta el dr. Nobel Sándor tartó Zsidó Párt nevében tartó beszédet. A koporsót a ték a sírhoz, ahol Berg beszédet a Barisszia Reiter Ernő hosszu évek szerübb vezetője volt.

Reiter Ernő temetés órákor a Zs. N. Sz. reitvári zsidó testületek Reiter Ernő halála alk Otthoni zsufolóság meg ebből az alkalomból. A Sándor vezette, aki Reiter közéleti munkásságára megteremtése érdekében segére mutatott rá.

Ezután a Hazamiramu karnagy vezetése alatt és Katz főkantort a mimot énekelte.

Dr. Mózes László a Zsvetség országos vezetőcsuztatta el Reiter Ernó lom fáradhatatlan és hí barátai kör nevében, m közös munkája füzött R

Dr. Spitzer Fülöp a végrehajtó-bizottsága Reiter Ernő tevékeny a párt megteremtése, se körül.

Bergmann Pál Pata gyászolói” című versét Kertész Pál a Zsidó Párja nevében vett bucsut. Közvetlen szavakban meg Nussbaum Sámuel, a ifjúság nevében lendület

ber nyelvű bucsubeszédet. Ezután az Otthon f Reiter Ernő fényképét, hangjai mellett ért vége nek hegyeletes gyászúnn

Megfulladt a jutott babszer hat éves sz fiúcsk

Satu-Mare, december 3. dia áldozata lett Beck Eaat esztendő facsákja. társaságában babszemekke kolában. A babszemek követt és lenyelte. A babszere a gyemek légsövébe reztül a tüdőbe jutott. A lapotban került haza szülei orvosot hívtattk, söt több letti erőfeszítéssel igyeke tüdőbe jutott babszemet. hiába volt, mert a gyem tája megfulladt. A szóriási részvét mellett tem

Raffy Adám: A lélekléletregénye). A kitünő újabb könyve. Az előző: Bruno) három kiadásé Ugy a „Léleklátó”, mint 165 lei, vászonkötésben Cluj. Kérje a Rózsavölgyeztékét.

Hüsmérgezés, kolbágezés, vagy gombamérge a gyorsan ható természetes kesetiviz azonnali haszn két pohárral — rendkívül Kérdezze meg orvosát.

Legújabb könyvszencző „Halljátok az ígét” kötv gény, 238 lei, Raffy: Léle regénye), 313 lap, füzve Ivan Cankar: Jernej szolái, Hemingway: Különös füzve 125 lei, kötve 158 denért fizetni kell, 276 Groves-Ross: Boldog vagy 145 lei, kötve 185 lei, K és Elvek”, 245 lap, 119 le nál Cluj. Postán utánvétt Kérje az új és a karácso jegyzékét Lepagétól Cluj.

fel-

Eltemették Reitter Ernőt

A temesvári zsidó testületek gyászülése

Timisoara, december 3. Szerda délelőtt temette el Reitter Ernőt Temesvár zsidósága. A délelőtti órák ellenére óriási tömeg kísérte utolsó útjára a zsidó közélet nagy halottját. A halottas házban a K'él Malé Rachamim után dr. Drechsler Miksa főrabbi búcsúztatta el a halottat, majd dr. Nobel Sándor tartott a Zs. N. Sz. és a Zsidó Párt nevében tartott megrázó gyászbeszédet. A koporsót a halott barátai vitték a sirhoz, ahol Bergmann Pál tartott beszédet a Barisszia nevében, melynek Reitter Ernő hosszú éveken egyik legnépszerűbb vezetője volt.

Reitter Ernő temetése napján, este 9 órakor a Zs. N. Sz. rendezésében a temesvári zsidó testületek tartottak gyászülést Reitter Ernő halála alkalmából. A Zsidó Otthon szufolágis megtöltötte a közönséget ebből az alkalomból. Az ülést Rosenfeld Sándor vezette, aki Reitter Ernő sokoldalú közéleti munkásságára és a Zsidó Otthon megteremtése érdekében fejtett tevékenységére mutatott rá.

Ezután a Hazamir dalárda Fischer Samu karnagy vezette alatt „Siviszi” gyászdalt és Kätz főkántor a K'él Malé Rachamimot énekelte.

Dr. Mózes László a Zsidó Nemzeti Szövetség országos vezetősége nevében búcsúztatta el Reitter Ernőt, mint a mozgalom fáradhatatlan és hűségese harcosát és a baráti kör nevében, melyet hosszú évek közös munkája fűzött Reitter Ernőhöz.

Dr. Spitzer Fülöp a Zsidó Párt bánáti végrehajtó-bizottsága nevében méltatta Reitter Ernő tevékenységét és érdemeit a párt megteremtése, kiépítése és vezetése körül.

Bergmann Pál Patai József „Cion gyászolói” című versét szavalta el. Dr. Kertész Pál a Zsidó Párt ifjúsági szekciójának nevében vett búcsút ahunyt elnökétől, közvetlen szavakban méltatva érdemeit.

Nussbaum Sámuel, a temesvári cionista ifjúság nevében lendületes és átértett héber nyelvű búcsúbeszédet mondott.

Ezután az Otthon falán elhelyezték Reitter Ernő fényképét, majd a „Hatikva” hangjai mellett ért véget a zsidó testületek kegyeletos gyászünnepélye.

Megfulladt a tüdejébe jutott babszemtől egy hatéves szalmári fiúcska

Satu-Mare, december 3. Megrendítő tégéna áldozata lett Beck Edward bokoréskedő mat esztendő facsakája. A kisfiu pajtásai társaságában babszemekkel malmozott az iskolában. A babszemek közül egyet a szájába vett és lenyelte. A babszem szerencsétlenségére a gyermek légszívába került, amelyen keresztül a tüdőbe jutott. A gyermek súlyos állapotban került haza szülei lakására. Nyomban orvost hívtak, sőt több orvos is emberfeletti erőfeszítéssel igyekezett eltávolítani a tüdőbe jutott babszemet. Minden fáradozás hiába volt, mert a gyermek szülei szemelátárá megfulladt. A szerencsétlen fiúcskát óriási részvét mellett temették el.

Raffy Adám: A léleklató (Mesmer doktor életregénye). A kitaláló e délyi írónak legújabb könyve. Az előző: „Máglya” (Giordano Bruno) három kiadást ért pár hónap alatt. Ugy a „Léleklató”, mint a „Máglya” füze 165 lei, vászonkötésben 198 lei Lepagenál Cluj. Kérje a Rózsavölgyi-könyvek teljes jegyzékét.

Hűsmérgezés, kolbászmérgezés, halmérgezés, vagy gombamérgezés előfordulásakor a gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkívül fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát.

Legújabb könyvszenzációk: Franz Weffel: „Halljátok az igét” kötve, 537 lap, óriásregény, 238 lei, Raffy: Léleklató (Mesmer dr. regénye), 313 lap, füze 165 lei, kötve 198 lei, Ivan Cankar: Jernej szolgálégy, kötve 145 lei, Hemingway: Különös társaság, 276 lap, füze 125 lei, kötve 158 lei, Beczassy: Mindezt fizetni kell, 276 lap, kötve 66 lei, Groves-Ross: Boldog vagy-e, asszony? füze 145 lei, kötve 185 lei, Komlós Aladár: „Trók és Elvek”, 245 lap, 119 lei, stb., stb. Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel, beküldve franco. Kérje az új és a karácsonyi könyvek ingyen jegyzékét Lepagetől Cluj.

RADION
egymaga mos!

Próbálja ki ezt a csodálatos hatású mosószeri!

Előnyök:

1. Radion oldatban a fehérneműt körülbelül 50 percig hagyjuk forrni. (Miután először már bedaszták).
2. A fehérnemű rontlása már nem szükséges. Radion-nal mosni gyerekjűdék.
3. Radion a ruhái hőjéhezre varázsolja, elárcaok a napon felejtettük volna.
4. Miután a Radion-mosásnál a fűzes közben keletkezett oxigénbuborékok felelték a ruhát, így az teljesen ártalmatlan.

Szavatolnlan mentes klórtól és minden egyéb ártalmas vegyszertől.

Varsóba érkezett Delbos francia külügyminiszter

A francia külügyminiszter Varsó felé átutazott Berlin pályaudvarán, ahol Neurath fogadta Delbos Anglia megbízottjaként is tárgyal a keleteurópai kormányokkal

Varsó, december 3. (Rador). Yvon Delbos tegnap délután 1/7 órakor elutazott Varsóba, közép- és keleteurópai útjának első állomására. Kisérétében vannak Rochat kabinetfőnök és Berard helyettes kabinetfőnök. Delbost a pályaudvaron Tessen külügyi államtitkár, Cesianu 'omán, Purics jugoszláv követek, a csehszlovák ügyvivő és mások búcsúztatták.

Mint Berlinből jelentik, Delbos francia külügyminiszter pénteken délelőtt utban Varsó felé Berlinbe érkezett. Az állomáson von Neurath német külügyminiszter fogadta, akivel Delbos Francois Poncet berlini nagykövet társaságában a vonatindulásig elbeszélgett. A kigördülő vonat ablakában álló Delbostól Neurath hitlerista köszöntéssel vett búcsút.

A francia sajtó „rendkívüli jelentőségűnek” jelzi Delbos középeurópai útját

Párizsi jelentés szerint a francia lapok Delbos útját „rendkívüli fontosságúnak” tekintik.

Az Excelsior szerint a francia barátság üzenete, amit Delbos visz Varsóba, szerencsés következményekkel fog jární és el fog oszlatni minden kétséget a francia-lengyel szövetséget illetőleg. A l'Ordre azt írja, hogy ez az ut Delbos minden diplomáciáját és éberségét igénybe fogja venni. Nemcsak mint Franciaország képviselője, hanem mint Anglia megbízottja megy barátainkhoz. A l'Aube így ír: „Ha a köruttal kapcsolatban azt hangoztatják, hogy a kisanant változatlanul erős, hogy Varsó, Belgrád, Bucuresti és Prága egyetértéken Párizssal, akkor Delbos útja annál fontosabb, minél nagyobb mértékben gondolunk az elkövetkező tárgyalásokra. Másrészt elmondhatjuk, hogy Franciaország és Anglia sohasem voltak annyira közös nézetben, mint ma.”

A Times feltűnő támadása a csehszlovák kormány kisebbségi politikájá ellen

Mint Londonból jelentik, a Times feltűnő cikkekt ír Csehszlovákia kisebbségi politikájáról. Benes elnök — írja — már több ízben tett ígéretet arra, hogy a kisebbségi viszonyokat rendezi, sőt azt is hangoztatta, hogy az országot teljesen svájci mintára rendezi be. Ebből egyetlen pontot sem tartottak be kormányai, sőt még a kezdeti lépést sem tették meg, holott erre a szerződések feltételei egyenesen kötelezik. A nagyhatalmak is elmulasztották a köteles szigorral való fellépést, holott ha ezt kezdetben megtették volna, most nem lenne a csehszlovákiai szudéta-német, a lengyel és a magyar kisebbségi kérdés európai probléma. Delbos Varsóban ezek után a cseh-lengyel köztedésben alig

Ribbentrop dekuláló Londonból jelentik, hogy von Ribbentrop az angol-német társaságban tegnap lord Halifax látogatásáról beszélt és ezeket mondotta: „Természetesen még sok minden tennivaló vár ránk, de én derűlátó vagyok a jövőt illetőleg. Azt hiszem, hogy hála a türelemnek és megértésnek, végül is elérjük a nemzetek közti elégedettség, összhang és együttműködés állapotát.”

Ugyancsak Londonból jelentik, hogy Sir Page Croft szélsőséges konzervatív képviselő Newyportban tegnap a német gyarmati követelések ellen beszélt. „Ha Németország kész segítségünkre lenni abban, hogy megnyerjük az emberiséget a béke ügyének, de nem szavakkal, hanem tettekkel, akkor készek leszünk figyelembe venni mindazon intézkedéseket, amelyek a mai helyzet megszüntetésére irányulnak, azzal a feltétellel, hogy az angol birodalom hadászati biztonsága nem kerül veszélybe.

Varsó, december 3. Mint az esti órákban jelentik, Yvon Delbos francia külügyminiszter csütörtök délután 4 ó a 30-kor Varsóba érkezett. A külügyminisztert Beck lengyel külügyminiszter és több magasrangú tisztviselő üdvözölte. Delbost de Rochat kabinetigazgató és Berard kísérik.

Négy évre visszamenőleg rendelik el a nosztrifikálások revízióját

BUCURESTI, december 3. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban közzöltük, hogy az egészségügyi minisztérium elrendelte a nosztrifikálások revízióját. Legújabb távirati jelentésünk szerint a revízió nem három, hanem négy évre visszamenőleg történik, ugyanis 1934 őszén döntött úgy az egyetemközi tanács, hogy minden orvos a tartományához tartozó egyetemen köteles diplomáját érvényesíteni. A rendelet szerint az összes, a bucuresti, iasi, vagy kolozsvári egyetemeken nosztrifikált külföldi diplomákat revídiálni fogják.

Costinescu miniszter kijelentette, hogy ha minisztériumi tisztviselők bűnösnek bizonyulnának, azonnal megtorló intézkedéseket alkalmaz velük szemben.

SPORT

Mi történt a labdarúgószövetségben?

Kezd tisztázódni a helyzet...

Bucuresti, december 3. (Az Uj Kelet tud.) A román labdarúgószövetségben legutóbb történtek ügyében kezd tisztázódni a helyzet, bizonyos dolgokra már fényt derítettek. A szövetség berkeiben tudni vélik, megállapítást nyert, hogy a katasztrofális bajnoki reform, ami jelenleg érvényben van, a szövetség elnökének téves tájékoztatásából ered. Hogy ki (esetleg kik) voltak az informátorok, rövidesen kiderül.

Pillanatnyilag csupán annyi bizonyos, hogy a bajnoki rendszer reformjára azért került sor, mert a valóság ismertése helyett a tényektől távolálló adatokat terjesztettek az elnökök elé.

Másrészt az is kiderült, hogy a szövetség elnöke abban a tudatlan tanúsított ellenséges magatartást az egyesületekkel szemben, mivel abban a feltevésben volt, hogy azok a szövetség ellen folytatnak hadjáratot, holott az egyesületek csak saját jólfelfogott érdekeiket védték.

A szövetség elnökének rosszakarata, vagy egyszerűen hozzá nem értő tanácsosai vannak. A fenti értesüléseinkhez csatolva közöljük, hogy a szövetség elnöke január helyett már december 9-én összetelt és fontos határozatokat fog hozni a bajnokság jövőbeni lebonyolítására vonatkozólag.

A görög-román mérkőzés megvalósíthatatlan

December 25-én a bécsi Rapid játszik Athenben

Bucuresti, december 3. Ismeretes, hogy az Egyiptomból hazatérő román labdarúgó válogatott számára Görögországba akartak mérkőzést lekötni. A fővárosba érkezett híradások szerint azonban ez nem valósítható meg, mert december 25-én, ami legmegfelelőbb lett volna a román csapat számára, de 26-án, január 1-én és 2-án is, a bécsi öszi bajnok, a Rapid szerepel Görögországban, ahol ellenfele az athéni, illetve az országos válogatott lesz. A szövetség ilyen körülmények között valószínűleg elfogadja egyik alexandriai egyesület ajánlatát (melynél Kertész, a Ripensia volt edzője működik) és természetesen nem hivatalos elnevezés alatt kiállítja az ellen a válogatott csapatot.

50.000 frankot kér a Rapid Bogdanért, de csak 30.000-ot ajánlanak érte

Bucuresti, december 3. (Az Uj Kelet tud.) Bogdan, az FC Rapid Franciaországba szökött játékos megjelent néhány párizsi egyesület edzésén és az ott mutatott formája alapján több szerződötetési ajánlatot kapott. Amikor a Rapid ezt megtudta, közölte, hogy Bogdan kiadatásához csak 50.000 frankért járul hozzá. Ilyen csillagászati számért, mondják a francia egyesületek — megkapjuk a legjobb középcourpai futballistákat. Bogdan azonban mégis csak tetszhet a derék franciáknak, mert az Olimpique Lilleis 30.000 frankot ajánlott fel érte.

Csak röviden...

Az FTC, Wiener Eislauf Verein, Pogon, Sparta, Oxford és Cambridge jegkorongcsapatjai szerepelnek a télen Csernovicban. Mig nálunk...?

A sportszövetségek fennállásának negyedszázados évfordulója alkalmából rendkívüli ajándékban részesül az ország sportélete: felépítik az összes sportágak szolgálatát hivatott bucaresti stadiont. A tervek szerint egyike lesz Kelet-Európa legmodernebb pályáinak.

Humis, a Venus kintő csatára vasárnap a Ripensia elleni mérkőzés keretében ritka rekordot javított. Hatvan másodperc leforgása alatt két góllal terhelte meg Pavlovici hálóját!

Vasárnap osztrák-magyar asztalitenisz-mérkőzés lesz Budapesten. A két csapat így áll fel: Ausztria: Bergmann, Liebster, Schediw, Magyarország: Bellák, Hazi, Sós. Ki-mondott esélyes Ausztria.

A vasárnapi francia-olasz futballmérkőzést a svájci Wütrich vezeti.

Európa idei legjobb 800-as síkfutói között két zsidó is szerepel. Az osztrák Eichberger

és a francia Lichtmann 1:53.2, illetve 1:53.8 idővel.

A szerdai angol-csehszlovák mérkőzés előtt egy angol újságíró megkérdezte Tesar alvezredet, a csehszlovákok lemondott szövetségi kapitányt:

— Mi volna, ha Csehszlovákia győzne?

Tesar igen szellemesen válaszolt:

— Uram! Eddig tíz nemzet csapata játszott Londonban és mind vereséget szenvedett. Miért éppen Csehszlovákiával akarják megveretni az angol csapatot? Nem! Mi nem akarunk nemzetközi bonyodalmat! Mi jobbarátok akarunk maradni. (Sikerült is! Szerk.)

A Tilden-cirkusz jelenleg Kairóban tart bemutatót. A francia Cochet 6:0, 4:6, 7:5, 4:6, 6:1 arányban verte Tildent.

A bécsi Austria Jugoszláviában turázik. Legutóbb az újvidéki Vojvodina ellen győzött 1:0 (1:0) arányban. Az első félidő 30-ik percében a játékevezető Sestát kiállította, amiért megsértette. Öt perccel később Sesta bocsánatot kért, mire a játékevezető visszavonta a kiállítást. Ezt is lehet?

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

A jövő hét eseménye a Láz bemutatója

A színház következő prózai bemutatója az idei színiévad egyik legnagyobb sikerű új-donsága, a Láz. A Láz szerzője Lakatos László, akinek ezt a nagyszerű új darabját heteken keresztül táblás házak mellett játszotta a Művész Színház. A híres színpadi írónak legrdekesebb darabjai közé tartozik a Láz, melynek cselekménye egy magán-szatóriumban kezdődik és a rendőrségen folytatódik. Egy rendkívül bonyolult történet

játszódik le a néző szeméi előtt, mely tele van a legfényesebb jelenetekkel és a publikum lélegzet visszafojtva figyeli a darab izgalmas kifejtését egészen a függöny legördültéig. A Láz a bűnügyi drámáknak abból a fajtájából való, melyek érdekesítő cselekményük mellett tiszta irodalmat képviselnek és amelyeknek előadása mindig eseményt jelent egy színház műsorában.

Szakits helyettem

Vigjáték bemutató a Davila Színházban

Békay János vigjátékának remek címe van. A „Szakits helyettem” mingyárt azt a gyantut is kelti, hogy szerzője ezzel a vonzó címmel akarja egyhíten a darab válnót fogadtat-kosságait. Ezek pedig vannak, bár nem tagadjuk meg a szerzőtől, hogy szórakoztató es-tében részesített fordulatot és helyenként elmés bohózatával. A hűtlen asszony és a hí-vő férj „problémáikjának” egyik felületek-en mozgó változatához volt színesen, néhol triviális, itt-ott pedig valószínűtlen, de egészenben azért elfogadható főmában. A férj nem a szeretőhöz ront be a tanuk kiséré-tében, hanem a szeretőnek a barátjához, aki azt a nehéz szerepet vállalta, hogy szakít a házasságtörés vétségének igazi tettese helyett. Innen származik a vigjátéki bonyoda-lom, melynek során a férjet remek hazugsá-gal bétkíti ki az asszony, a jobaránt pedig el-foglalja a kiábrándult szerető helyét. Mind-ert, hogy az utolsó felvonásban meghallgat-hassuk a szerző vékonyka filozófiáját a há-zassági háromszög intézményének bűnös és elviselhetetlen nehézségeiről, a férfi-áldozat keserveiről, a kiélgethetetlen szeszélyi nő-hölgyek jelleméről stb. Végeredményben a felvetett társadalmi probléma elsőkélyesítése, szentimentális mártással való nyakonütése került ki a vigjátékból, mely kacagató for-mában akarta meggyőzni közönségét, hogy a házasságtörés ez a szerencsétlen megosztása örökéletű és soha meg nem változtható. Azt hiszik, a közönség nem győződött meg a szerző igazáról, viszont az tagadhatatlan, hogy jól mulatott a figurákon, akik vala-mennyien gyenge jellemek és semmirevaló f'áterek, a nőket is beszámítva és akiknek eredetijét úgy látszik a szerző megtalálta a budapesti polgárság társadalmában. Ezek a semmirekélő figurák, — hogy így mon-djuk — „meg vannak csinálva” és ezért sora-kozik a „Szakits helyettem” a sikeres vigjá-tékok közé.

A színház előadása ezuttal is pergő és za-va-talan volt, a szereplők jó munkát végez-tek. Erényi Böske most is finom volt, még ebben a szerepben sem sikerült elég közönsé-gesnek lennie. Talán ezért éreztük túlzottnak egy-két mondatát a második felvonás his-tó-ika-jelenetében, ami egyébként remek szí-nészi munka volt. A közönség melegen ünne-pelte. Ismét a legjobb véleményét formáltuk Halmath Jolánról, aki kis szerepében kacag-tató és szellemes volt. Mészáros Béla ezuttal

Axelrad o. Iodex Léser vendéglő Nagyváradon

(a Kereskedelmi Csarnok épületében) Az étterem hatalmas helyisége kiválóan alkalmas lakodalmak, bankettek és hasonlók ünnepeinek megrendezésére.

SELECT MOZGO MUSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: Koldus és királyfi. Az utóbbi évek egyik legszebb filmje, Mark Twain regénye nyomán, főszerepekben: Billy és Bobby Mauch, 12 éves ikrek, Errol Flynn.

CAPTOL MOZGO MUSORA:

Önagysága a II-ik emeletről. Az dény leg-nagyobb sikerű vigjátéka. Főszereplők: Mary Don, Mihai Popescu és Vasiliu Birlic.

EDISON MOZGO MUSORA:

Műsorok műsora: I. Mayerling. Charles Boyer és Danielle Darrieux világfilmje. II. Gyilkosság a turfor. Charlie Chan legújabb kalandja. III. Uj hiadó. IV. Szines Micki Maus. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órákor:

Pályázat

A cluji Chasam Szofer jesiva keres egy megbízható gyermektelen házaspárt, aki az internátus rendbentartását és a menza önálló vezetését vállalná. Irásbeli ajánlatok leg-később december 10-ig Jesiva Curatörum Cluj, Gen. Poetas 28/a adhatók be, hol a fel-tételek naponta 9—10 óra között meg tud-hatók.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnek egy sor 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állatkerekeknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelölés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Stein szücs és szörmészalon Calea Ma-rechal Foch 10, elvállal mindenféle szűcs-munkákat a legújanyosabb árak mellett.

Takarékosági könyvre is legolcsóbban vá-sárolhat mellfizőt, harisnyatartót, kézimun-kát, fonalakat, harisnyát, női fehérneműt. E. Rosenzweig, Regina Maria 6.

Cluji vállalatnál tisztviselő, utazói vagy irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóba „Könyvelő” jellege alatt.

Felmondatlan állásban levő, minden refe-renciát kibíró, adóügyekben jártas, mérleg-képes könyvelő szerény igényekkel állást vál-toztatna. Megkereséseket a kiadó továbbít „Könyvszakértő” jellege alatt.

Biztos egzisztenciával bíró intelligens fiam részére keresek 18—20 éves háziasan nevelt intelligens leányt 400—500 000 lej hozomány-nyal. Fuchis Satumare, Filipescu 21.

Oradean belvárosi forgalmas utcában egy 3 és egy 4 szobás teljes komforttal ellátott lakásból álló ház, parkirozott udvarral 480.000 lejért eladó. Bővebbet Cluj, Calea Traian 38 alatt.

Viorica szalonban P. Unirii 12, I. em. 17, női és férfiú fehérneműk, ágyneműk, babycelengyek, pizsamák a legkényesebb izlést kiélgeítően legjobb kiállításban, legolcsóbban készülnek. Most hozott munkák nagy kará-csonyi engedményt kapnak.

Megbízható, ügyes fiatalembert, esetleg nőt, pénzbeszedésre, üzletszerzésre felvesz az Erdélyi Szemle kiadóhivatala, Str. Bode 3, d. e. 12_1.

A Cluji Iz. Hitközség templomi énekkar részére keres jóhangú tenor és basszistákat. Jelentkezések Rabitz B. főlkántornál, vagy a hitk. irodájában.

Jó rövid zongorát, vagy pianót jan. 1-től akadémiának bébbe keresek. Cimet a ki-adóba kérek.

Eladó finomkivitelű modern díszbédő, kombinált szekrények, modern fotój, rekamie-Műasztalos, Str. F. David 3.

Nagy termet, oca 200 négyzetméternyi, kicsi szobával együtt azonnalra keresünk. Ajánlatokat Deusch József optikus, P. Unirii 9 alá adandók le. Ügynököt díjazunk.

Baia-Mare jól étkezni, háláni. Izsák ven-déglőben lehet. Regele Ferdinand 15.

Jelen

Konfliktusok a szemle

Bucuresti, december 3. amelyek hónapokon kezes tell-öl, egységes front tárgyaltak, most a vég pillanat bekövetkezett, tak s a legkérelmezhetően jára marangolyák egymá A „nagy jobboldali blok egy kártyavár s nem mar az egymással veszekedő pillanatban a jobboldali tömegek, hanem néhány egyéni ambícióit tüskézik

Néhány hónappal ezelőt még így írt: „Nemsokára a oldali blok és mint hat fogja tiporni az utjában vilkieket, internacionalist

Ma a „Porunca” meg a ganumok mosókonyhák k a szélsőjobboldal szennye

Az első „árulást” a „F követte el. Az egész jobbo kor létéjött a Tatares „Egy táj lencsért eladta a fegyvertársait... zugta a vajdista „Frontul” azomb ki a dolgot: „A jobbolda sége van: az 1-ső számú A lap logikája sze-int a leg 1-ső számú, ezt kell min-töktenni és „a cél sze-élv alapján, még az ördög a 2-ik számú közellenséggé vetkezni ennek a célnak majd az 1-ső számú kö-tünk, rögtön a 2-ik számú rli a sor — nyugtatja me „Frontul”.

A kérdés csupán az vaj rescu és Dinu Bratianu ilyetén programjához?

Az „Univer-sul”, amely ez

oldal leghevebb és legerősebb most épen Stelian Popescu cikkében állapítja meg, hog manesc” érvélese nevetésége a Vajda csoport magatartás egészen másút keresendő az ellenség, mint a nemzeti par. Az Unversul végül is m román közélet igazi közell-kütség (kícheltzmul). Ami hogy épen az „Univer-sul”, kiméletlenebb eszközökkel bolsevista-internationalisták átmenet nélkül faképnél pártot a nemzeti paasztpárt nek brassói listáján vélet Stelian Popescu veje van az

Az „Univer-sul” valamib-dali organumok és szerveze ban ma'adnak konkven-s ramjukoz és elvekhez: ez kosság elleni feltételek uszít

Jogát valószínűleg Man-tása és nagy hiúsága ve moirata” Mberális párttal, tilag megegyezzzék. A job vadoja, hogy 1 és 3/4 mtr vagyis egy egész miniszter és egy államtitkári állásé totta nagy kármával elind akcióját.

A nagy konfliktus a cu- da között robbant ki. A cu-félhivatalosok a „Porunca” nagy méltatankodással tár Codreanumak, a nemzeti pá megneemtamadási egyezmés Árulás! kiáltották a cuzist rokka!

Az igazság az, hogy a „árulás” úgy jött mint a maszal. A „Total pentru T nyegette Goga pártját... ez jól jött neki. Istvate M ügyvédi kamara antiszer-jelben támadta meg Corne „a judeo-bolsevista Maniue-“vize”, aki elárulja Motza spanyol fronton eselést aki az ifjuságot most el ak-ga utjáról...”

Codreanu válasza nem s-gáta. Először Ilie Radule Vremii igazgatójának vé

Jelentés a választások frontjáról

Konfliktusok a jobb-bajok a bal-oldalon. Vasököl fog lesújtani! a szemtelen rágalmozók számára... Áralás! Áralás!

Bucuresti, decem. 3. A jobboldali pártok, amelyek hónapokon keresztül fuziókról, kartellről, egységes frontról, megegyezésről tárgyaltak, most a végén, amikor a döntő pillanat bekövetkezett, egymásnak támadtak a legkérdelhetetlenebb ellenségek módjára marangolyaik egymást.

A „nagy jobboldali blokk” összeomlott mint egy kártyavár s nem maradt belőle más mint az egymással veszekedő vezérek. Ebben a pillanatban a jobboldali szervezetek nem a tömegek, hanem néhány nagyvívő politikusi egyéni ambícióit tükrözik vissza.

A vashenger...

Néhány hónappal ezelőtt a Porunca Vremii még így írt: „Nemsokára elindul a nagy jobboldali blokk és mint hatalmas vashenger le fogja tiporni az utjában álló zsidókat, bolsevikket, internacionalista-táristákat...”

Ma a „Porunca” meg a többi jobboldali organumok mosókonyhák képét mutatják, ahol a szélsőjobboldal szennyesét tereszik ki.

Az 1-ső számú közellenség

Az első „árulást” a „Frontul Romanesc” követte el. Az egész jobboldal fölhördült amikor létezőt a Tatarescu-Vajda kartell... „Egy táj lencsért eladta az elveit és fölragta fegyvertársait...” zugta a jobboldali sajtó. A vajdista „Frontul” azonban így magyarázta ki a dolgot: „A jobboldalnak több közellensége van: az 1-ső számú, a liberális-párt”. A lap logikája sze-int a legveszedelmesebb az 1-ső számú, ezt kell minden uton és módon tönkretenni és „a cél szentesíti az eszközt” elv alapján, még az ördöggel — jelen esetben a 2-ik számú közellenséggel is — szabad szövetkezni ennek a célnak az érdekében. „Ha majd az 1-ső számú közellenséggel végeztünk, rögtön a 2-ik számú közellenséggel kezd a sor — nyugtatja meg Vajda hivat a „Frontul”.

A kérdés csupán az vajjon mit szól Tatarescu és Dinu Bratianu fegyvertársainak ilyenét programjához?

Az „Universul” morált próbálja

A „Universul”, amely ezideig a szélsőjobboldal leghívebb és legerősebb támogatója volt, most épen Stelian Popescu aláírásával itt cikkében állapítja meg, hogy a „Frontul Romanesc” érvelése neveléses és illogikus. Ép a Vajda csoport magatartása bizonyítja, hogy egészen másut keresendő az 1-ső számú közellenség, mint a nemzeti parasztpárt sorában. Az Universul végül is megállapítja, hogy a román közélet igazi közellensége a szocializmus (lichelizmus). Ami nem zárja ki azt, hogy épen az „Universul”, amely máig a legkíméletlenebb eszközökkel támogatta a „judeo-bolsevista-internationalistákat” ma minden átnemet nélkül faképnél hagyja a liberális-pártot a nemzeti parasztpárt kedvéért, amelynek brassói listáján véletlenül I. Lugojanu, Stelian Popescu neve van az élen jelölve.

Az „Universul” valamint a többi jobboldali organumok és szervezetek csak egy pontban maradtak konzervensék és hűek programjukhoz és elveikhez: ez a pont a zsidó lakosság elleni féktelen uszítás.

Törge meg 1 és 3/4 tárcá

Jörgát valószínűleg Maniu-ellenes magatartása és nagy hűsége vette rá, hogy a „demokratika” liberális párttal, Párizsból táviratilag megegyezzen. A jobboldal most azzal vádolja, hogy 1 és 3/4 miniszteri tárcáért — vagyis egy egész miniszteri, egy adminisztratív és egy államtitkári állásért, a szögve akasztotta nagy kárnával elindított zsidó-bojkott akcióját.

A nagy konfliktus

A nagy konfliktus a cuzisták és a vasmárcda között robbant ki. A cuzisták, akiknek ma félhivatalosak a „Porunca Vremii”, látszólag nagy méltatlankodással támadt neki Corneliu Codreanu-nak, a nemzeti parasztpárttal kötött megmentő megegyezése miatt. Áralás! Áralás! kiáltották a cuzista táborban teli torokkal.

Az igazság az, hogy a cuzistáknak ez az „árulás” úgy jött mint a fuidoklonak a szalmaszál. A „Totul pentru Tara” elnyelésével fejegette Goga pártját... ez a kis árulás egész jól jött neki. Istrate Micescu a bukaresti ügyvéd kamara antiszemita elnöke nyíltan támadta meg Corneliu Codreanu-t, aki a judeo-bolsevista Maniuék malmát a hajtja a vizet”, aki árulja Motza és Marin, — a két spanyol fronton elesett légionárius-embekét, aki az ifjúságot most el akarja téltetni a mara utjáról...”

Vasököl a szemtelen ajkakra...

Codreanu válasza nem sokáig váratott magára. Először Ilie Radulescu-nak a Porunca Vremii igazgatójának válaszolt egy rövid

mondásban: „Egy vasököl fog lesújtani a szemtelen, rágalmozó ajkára”

Aztán Istrate Micescu-nak: Hatvan vasgá-dista ügyvéd azonnal kérényt terjesztett az ügyvédszövetséghez, amelyben Istrate Micescu lemondását és új választások kiadását követelték... Codreanu ugyanis az ő embeinek parrogálja Micescu megválasztása dicsőségét... és most épen ez a Micescu támadja őt hátha... Codreanu és a Róma-Berlin tengely

Miután Micescut elintézte a közvéleménynek választott s kijelentette, hogy Maniuval és pártjával csupán a választások idejére kötött fegyvesztületet. A programja annyira ellenkezik a nemzeti parasztpárt programjáról, hogy más közledekről eltejesztett verziók rágalmozások tekintendők. A nemzeti parasztpárt demokrata a „Totul pentru Tara” nem az; a n. p. p. a kisanant hiva a t. p. t. nem hiva, a n. p. p. a balkán-szövetség hiva, a t. p. p. nem hiva; a n. p. p. a népszövetség politikáját üzi, a t. p. t. a Berlin-Róma tengely mellett van. 48 órára rá, hogy a „Mindent a hazáért” párt átveszi az uralmat, Románia az orosz-német-szövetség mellett köti le magát.

A nemzeti parasztpárt jogokkal és privilégiumokat ad a kisebbségeknek, mi nem ismerjük el a kisebbségek velünk egyenlő jogait — és semmilyen jogokat a zsidóknak... „Végül még ki kell jelentenem, hogy minden megmentő megegyezésen túl, egy a nemzeti-parasztpárti listákon szereplő Titulescuval, a diákság hóhérjával — szemben, mi csak egy megmentő megegyezést ismerünk... és ahol ez az ember föl fog lépni képviselőjelöltnek, az egész ifjúság ott lesz, hogy megakadályozza a parlamentbe való bejutását.

Baj van a baloldalon is

De ha a jobboldalon ez a helyzet, az ugynevezett „baloldalon” sem ideálisabbak az állapotok:

A georgista pártból, mint súlydó hajóról menekülnek a hűvek, a kormánypártba.

Dem Dobrescu fölmondta a fuziót Iunian-nak. Petrescu a szélsőbaloldalon nem hajlandó támogatni a szocialdemokratákat, de Maniu is megharagudott a Codreanuval kötött megegyezés miatt... Szegény Averescu egyedül

egy új csillag!..

a konyhaművészet terén: EXCELSIOR ételszir! Bármilyen sütemény vagy sült és halak elkészítéséhez.

Az EXCELSIOR hónapokig eláll frissen, mivel nem tartalmaz vizet, vagy avasodást előidéző idegen anyagokat.

Kapható minden nagyobb élelmiszer üzletben.

SÜTÉSHEZ ÉS FŐZÉSHEZ

és árván maradt; a híres alkotmányos front fölbomlott... A szocialisták nem tudtak kartelt kötni a nemzeti-parasztpárttal...

A különbség csupán az, hogy ezen az oldalon még nem fajult el annyira az atmoszféra, mint a nagyreményű jobboldalon.

... Am ez még csak a kezdet... (—del.)

zett számlákon csak a száma katasztrófáról egyidejűleg történt nyugtázás mentes a repülőbélyeg lerovása alól, későbbi nyugtázások alkalmával azonban a nyugtázási repülőbélyegskála szerint lerovandó a repülőbélyeg.

További változás az eddigi előírásokkal szemben, hogy minden alkalmazott fizetése, sőt ellátmánya után is havonként le kell róni a repülőnyugtábélyegét.

Azokról az alkalmazottakról és tanoncok-ról tehát, akiknek fizetése az adóminimumot el nem éri és akikről adófizetése -ovatlap (stat) nem állított ki, a cégek állítsanak ki havonta külön úriaport és arra a megfelelő repülőbélyegét ragasszák fel, pecséttel, vagy aláírással érvénytelenítsék azt és ellenőrzés céljából helyezték irattárukba.

További változás, hogy csupán azon megrendelőjegyek nem bélyegezendők felül a repülőbélyegnyugtáforozat szerint, amelyekben se előleg nyugtázása nem történik s amelyek szerződési függelékét nem tartalmaznak.

Az új előírások a bélyegfokozatok értékhatárainál azt a megkülönböztetést is tartalmazza, hogy a repülőbélyeg 100-tól 10.000 lejt beelértve 2 lejt, 10.001-től 50.000 lejtig 5 lejt, 50.001-től 200.000 lejtig 10 lejt és 200.000 lejen felül 20 lejt.

Egy évnél hosszabb, vagy határidő nélküli bizományi szerződésnél a hitelke-et összege után egy ezrelék repülőbélyeg rovandó le.

A rendelet egyébként tisztázza azt is, hogy számla összegétől levont abatt (de nem skontó!) bélyegkötelezettség alá nem esik.

Mindenért fizetni kell. Beczassy Judit kiváló író nő legújabb könyve. Egy önfeláldozó ért fizetni kell”. Athenaeum új kétpengős regénye, 276 lap, vászonkötésben 66 lejt. Megelőző kötetek: Christiansen: Két élő, egy halott, Graves: A ritka bélyeg, stb. Postán utánvétel kijldi Lepage. Kérje az új könyvek és karácsonyi könyvek jegyzékét Lepage-tól Cluj.

Hemingway: Különös társaság, 276 lap, füzve 125 lejt, kötve 153 lejt, a Pantaeon legújabb könyve. Korábbiak: Anday: Soha ilyen tavasz, Földes Jolán: Mária jól érezt, Smedley: Magányos asszony, stb. köve kötetje 92 lejt. Postán utánvétel. Kérjen teljes jegyzéket Lepage-tól, Cluj.

Irók és elvek Komlós Aladá: legújabb könyve, „Nyugat” kiadás, 119 lejt. Uj Nyugat könyv még: Joan Camkar: Jernej, szolgalegény, köve 145 lejt. Korábbiak: Babits: Európai Fodalmörténet, két kötet füzve lejt 185, köve 195 lejt, Illyés Gyula: Petőfi (regény), füzve 125 lejt Lepage-nál Cluj. Postán utánvétel. Kérjen ingyen nagy jegyzéket.

Melyek a repülőbélyeg köteles iratok és okmányok?

A légügyi alap tájékoztató rendelkezése

Bucuresti, decem. 3. Illetékes helyen az érdekképviseletek, ke-teskedők és iparosok panaszt emeltek a repülőbélyegekről szóló törvény hibás értelmezése miatt. Az ellenőrök nem egyszer két ezrelékes repülőbélyeg lerovását követelték olyan esetekben, mikor a törvény azt nem írta elő. Vizskont oly okmányok után is kértek repülőbélyegét, mely okmányok semmiképpen nem voltak nyugtáknak tekinthetők.

Hogy minden vitáknak eleje vétséssék a nemzeti légügyi alap rendelkezést bocsátott ki, melyben utasításokat ad a törvény 20. szakaszának alkalmazására vonatkozólag. Az utasítás lényeges tartalma a következő:

100 lejen aluli számlák nem bélyegezendők repülőbélyeggel. (Okmánybélyeggel azonban továbbra is bélyegezendők, még pedig 20 bani. val 100 lejt összegig.) 100-tól 500 lejtig a repülőbélyeg 1 lejt. Ezen összegben felül a bélyegezendő számlák a legközelebbi 1000 lejtig kerekítendők fel.

Változást jelent az eddigi előírásokkal szemben az a rendelkezés, hogy a felülbélyeg-

melyben utasításokat ad a törvény 20. szakaszának alkalmazására vonatkozólag. Az utasítás lényeges tartalma a következő:

100 lejen aluli számlák nem bélyegezendők repülőbélyeggel. (Okmánybélyeggel azonban továbbra is bélyegezendők, még pedig 20 bani. val 100 lejt összegig.) 100-tól 500 lejtig a repülőbélyeg 1 lejt. Ezen összegben felül a bélyegezendő számlák a legközelebbi 1000 lejtig kerekítendők fel.

Változást jelent az eddigi előírásokkal szemben az a rendelkezés, hogy a felülbélyeg-

A dicsőséges Nem

A lemergi zsidó diákok és nem-zsidó társaik emlékezetére, akik megtagadták a gettó-padokban való elhelyezkedést.

Van még remény, az idők fellegén áttört a fény, mely egykor éltetett: Lembergben fajtám üzött fia, dacosan, bátrán zugták a „Nem”-et. Dicső egy „nem” volt, viszhangja átvág, a gonoszság magas hegyláncolatán s ereje febráza a legjobb sziveket Lembergben, Lodzban s másutt is talán.

Nincs veszve sors, nincs veszve élet, ha fajtám anyyi igaz társra lel, ha dacból, erőből anyyi szívi lélek a véres Állatnak gátakat emel. Kik „szent háborút” vívtatok keményen a szegénypad ellen, véreim: nemetek hangja ragyogón áttör napjaink sötét átokfalain.

Nemetek a holnap nagy igénje volt, az Ember igénje, aki szolgaság jármába önként nem hajtja fejét

s aki, ha ütök — büszkén visszavág. Áldás, dicsőret szálljon hát Lembergbe s lengjen a komor, vén padok felett s legyen felettünk, akik élváltan már vesszettek hittünk minden életet.

Gettószívek és gettópadok felett is higyjük: a szent fény ki nem alhatik s az idő mélyén szunnyadó jövendő csak ősalmaink révébe nyúlhatik, ahol zsidónak s minden embereknek Lélek és Gondolat nyugalma int s a megcsufolt méltóság letarolt tölgye az Eg felé nyújtja újra ágait.

Harsogjunk mi is a lemergi „nemnek” győzelmes, tiszta, büszke hangjait, mely elborult sorsunk sötét zugában embernek lenni mesterin tanít, mely bizonyosság a nagy bizonytalanság, hogy csak a gyáva vész el vesztesen s a lemondásnál nem emberibb gesztus s ez: a dacos, bátor, tiszta — nem!

SALAMON LÁSZLÓ

LÖFFLER ÉS A ROS-JESIVA

— Chanukai emlék —

Tizenyolc évvel ezelőtt, amikor Kozsvárra jöttem, leggyorsabban Löffler Vilmoshoz kaptam lelki kapcsolatot. Nem azért, mert kamaszontuli éveim egy része egyazon városban zajlott le, sem azért, mert kultúránk egyazon vonalon haladt. A városban — Pozsonyban — nem érintkezünk, a kultúránk pedig a talmudi síkon haladt, de más az én kultúrám kunyhóhoz hasonlíthatam addig az övét templomhoz.

A vonzódásnak a fluiduma olyan, mint a nap melege. Nem kell magyarázni, élvezni kell éterét, jóságos hatását. Pozsonyban még olyan osztálybeli és korbéli szakadékok tántorgott közöttünk, hogy nekem nem is volt más szerepem, minthogy szépen felnezzek reá.

Abban az időben Löffler Vilmos reprezentáta a habsburgi birodalom magyar részének fővárosát, egy Neufeld nevű, alacsony termetű, élénk szavú fiú Bécsset, egy szakállas tekintély, Duschinsky, a szlovák felvidéket és egy öreg bócher, ros jesiva — akkor már túl a hatvanon, — Léb Grosz, a magyar hegyalját. Ők voltak a jesiva tekintélyei, főleg Léb Grosz, aki azonban, Isten nyugosztalja, népszerűség dolgában a leggyöngyöbben állott közöttük, nyilván azért, mert a többségben lévő fiatalok fölött diszciplináris hatásköre volt. Külön talmud kurzust tartott, amit hallgatni nem volt kötelesség, de a szegényebb bócherok számára hasznos dolog volt. Ugyanis Léb Grosz ur adta ki az élelmi utalványokat, ugynevezett „cetiliket“, ő referált a szülőknek az ifjak előmeneteléről, ő állott a vizgáknál a főrabbi mellett és apró szemekinek tekintetével átszurta a való renitenskedő „rókákat“.

Ez az ember eszmája külön fejezete volt a jesiva háborúelötti évtizedeinek. Amikor én megismertem, ritkás szakállá, aminél szálat tanulás közben kitépegette, egészen meg volt fehéredve, redingotja tüdőfényes és előkelően kopott, vércse-csövére emlékeztető orra be volt ágyazva az évek barázdái közé, felső fogorának két metszőfogá hiányzott, abba tuszkolta pipáját. Kicsit selypített, a „z“ hangzót hol „sz“-nek, hol „sz“-nek ejtette és megállapításában a zseniális összetévesztette a szénlissel, ami nem egyszer talált is egy-egy fiura.

Régi házban lakott, valóságos erődítésben a Vár-úton. Mélyen le kellett szállani hozzá, öt-hat lépcsőn. Bent dohány és bürnöt és bőrbé kötött régi könyvek avas ilata fogadta az ifjút, semmiesetre sem Grosz ur köszöntése. Hideg természet volt, talán több is annál, — aszkéta. De nem chaszidikusán lelkes és anyagi szférákba igyekvő. Inkább halachikus eme volt, be-retváles logikával.

Fiatal korában — így beszélték — rabenu Smül Binjamin Szofer egyik legjobb tanítványa volt és „kitünő partikat hoztak neki.“ Rendre elment a háztűznézőkre, de egyik leány sem felelt meg neki. Nem az orrukon akadt meg, hanem az eszüket nem találta kielégítőnek. Csipkedő megjegyzéseire egyik sem tudott szellemmel riportolni, köznapi feleség pedig nem kellett neki. Ezek persze afféle mesék voltak! Nem valószínű, hogy ilyenek miatt egy sikerült ember hoppon maradt volna azokban az időkben, amikor a családalapítás valóban „gyerekjáték“ volt. Amikor a dunai rakodó-munkás, a gyümölcsárus, az ócskavas-gyűjtő féltucat gyereknél nem adta alább és a féltucatnak a felét akadémiái pályára tudta nevelni. Hihetőbb volt a másik verzió, hogy a karakán természetű ember csalódott szerelmes lehetett (azokban a körökben a legrikább fajta) és semhogy olyan élettársal népséltse a jövő Izraelt, aki nem tettzett neki, inkább összeházasodott egész életére — azt hiszem terméketlenül — a Halachával.

Másik érdekessége a jesivának Elije Geber volt, öreg szabómester, aki fiatal korában „mindenféle idegen Istenséget“ szólalt, aztán vezekelt és megfogadta, hogy követni fogja az akkori idők zsidó ideálját, ami egyetlen kötelességből állott:

„Gut un frümm sein“ — jónak lenni és jambornak. Elije Geber tulment ezen. Amikor már jó volt és jambor, ambíciói támadtak, talmud chóchem akart lenni s be akart hatolni a Talmud erdejébe. Nehéz munka ez és főleg nem öregeknek való. De a köpcös, nyakas emberke mindent elhanyagolt és tanult, tanult, amíg eljutott odáig, hogy megértette a főrabbi „siurját.“

Nem lehet összehasonlítani egy pozsonyi „siur“ komor ünnepességét más tudományos előadással. A vasrácsos, széles almemor közepén állott a rabbi és az asztalon, ahol szombatontint és a két köznap reggeli imájakora a pergamentből olvastak Ezra idejéből elrendelt Tóra-részeket, most nyitott nagy foliáns fektűt és a mester abból adott elő. Előbb a tézist, utána ez ő saját „chidusát“: ujtást. A négy száz fiu elmélyülő érdeklődéssel figyelte a rabbi szavait, amiket az alemnor feljárata mellett álló Léb Grosz magyarázott, természetesen kissé vitázó éllel. Ekkor zsongás támadt, utána egyre erősebben hullámzó vita. Egymás között vitatták meg az ifjak azt, amit a rabbitól hallottak és azt is, amit az öreg ros-jesivától. Leghangosabbak voltak azok, akiknek a gyöngye tudásuk révén legkevesebb szavuk lett volna. Léb Grosz, amikor már nagyon felduzzadt a láрма, felfutott az almemorra, csontos kezeivel az asztalra ütött és az arameus mondást citálva, utasította rendre a hallgatókat:

— Akinek kevés aprópénz van a zsebében, az sokat csörgetti!
— Erre a láрма elült.
— A szó a nobiliseket illeti, — szölt aztán elfogult csendben.
A nobilisek — Löffler, Duschinsky, Neufeld és még néhányan — egy csoportban állottak a széles lépcsők egyikén, közel a nagy ablakhoz. Ők a háborgás közepette nem vitakoztak, hanem — uylátszott — gondolkoztak a tézisen.

A „nobilis“ szónak kissé gunyos mellékeze volt, Léb Grosz ur a rezerváltságuk miatt használta ellenük. A nobilisek erre azzal válaszoltak, hogy átnéztek az öreg bócher feje fölött és a rebbe felé tették meg ellenvetéseiket és megjegyzéseiket. Nagyon sértő, zsidótlan dolog volt ez. Mások előtt valakinek arcába kergetni a vért, a legnagyobb bűnök egyike.

Löffler Vilmos utolsónak szólalt fel. Okos érvekkel és alapos okfejtéssel állott a rabbi ellen és Léb Grosz mellé. A rabbi némán helyeselt és a kínos szituáció visszabillent a régi nyugalmi állapotba. A zsidó lélek nem bírja el a helyre nem hozott sértést és nagy felocsúdas következett, az egyébként népszerűtlen ros-jesiva javára.

Egyik chanuka-napnak a délelőttjén történt ez.

Negyven év óta, valami ködbevesző prívilegium jussán, Léb Grosz gyújtotta a bet-hamidrasban a chanuka-gyertyákat. A délelőtti incidens után szenzációt keltett, amikor az öreg ember odalépett az előkelően szerény, szőke ifjúhoz, karon fogta és a menora-hoz vezetve:

— Löffler ur, legyen szives, gyújtson gyertyát!

Löffler Vilmos nem ellenkezett; az a fiu volt, aki nem ismerte az álszerénységet.

Ima után kezét fogták.

— Negyven évig csináltam én — mondotta meghatódottan az öreg gyujtódó — ezentul magáé a megtiszteltetés.

— Csináljam én is negyven évig: — kérdezte a fiatal talmudista. Nem gondolja, hogy kicsit sok lenne a „kövedbői“?

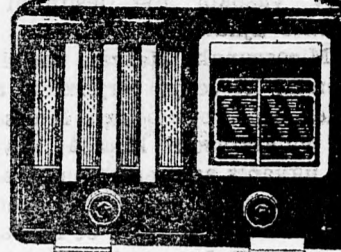
A következő chanukán Löffler Vilmos már nem volt Pozsonyban; a pécsi orthodox titkári irodájában dolgozott. Megint a ros jesiva folytatta rekedt hangján: „Áldassál örökkévaló Istenünk, világ ura aki csodákat cselekedtél ama korban és ebben az időben.“

Ez az emlék került elő a tudaton alól, amikor tegnap este az egyik templomban egy öreg ember fiatal bócherz szoltelt a Gyertyatartóhoz. (sz.)

A MI JÓTALLÁSUNK

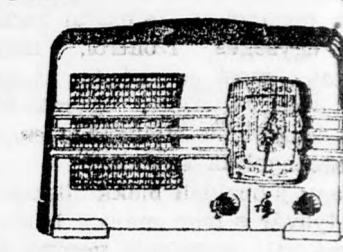
márkás készülékeink jó hírneve

Columbia

Főkeleteseftt superheterodyn kapcsolás. Kis készülékű és legnagyobb az összes modellét választéka. Árban és teljesítményben a legmegfelelőbb gépet. Felszerelve minden hullámhossz vételére, fűdngautomata, hangerő- és hangszabályzóval. Könnyű kezelés, roppant szelektivitás.

Emerson

A legújabb anyagokból gyártva (kódlyt, beélt stb). Felszerelve belső antennával, automatikus hangerőszabályzóval, speciális hangszabályzóval. Teljesen páncélosa por és nedvesség ellen. Univerzális superkapcsolás roppant teljesítményel.

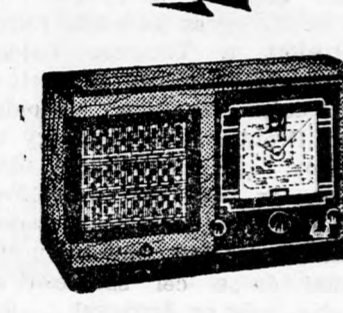

Marconi

Az 1937—38 évi technikai újítások vezetői az egész világ rádióiparán. E készülékek finombeállításával, mégis szemmel fűdngautomatával, hangmodulátorral, valamennyi hullámhossz vételével vannak ellátva. Külö modelleket váltóáramra, univerzális táplálásra és telepes vételre.

RCA

3000 gyártmány, hangban és erőben minden konkurensa. Gyors- és finombeállítás, teljesen stabil vétel, automatikus hangerőszabályzóval, tökéletes hangszabályzó, az összes hullámhossz vételre. A készülék hűs jó rezonanciájú nemes-fűdng-ram ellátva.

A LEGJOBB KÉSZÜLÉKEK—A LEGELŐNYÖSEBB ÁRONI
Kérje a készülék bemutatását helyi képviselőinktől.

Az összes typusok kaphatók a Konstrukciónál (LUJ, P. Unirii 31.)

A lengyel repülőgép bulgáriai katasztrófájánál három zsidó halt meg

Egy ismert bécsi zsidó vendéglős is meghalt a katasztrófánál

Vasár, december 3. Világszerte hatalmas feltűnést keltett a „Lot“ lengyel repülőgépeség „Fouglas“ gépének katasztrófája, amely különösen a lengyel zsidóság körében keltett mély megdöbbenést. A gép Varsó és Ludd palesztinai légitársaság közlül bonyolította le a légi fogalmat és a személyszállításon kívül postát is szállított, ami lehetővé tette, hogy a Jeruzsálemben feladott levél 3 napra rá Lengyelországban volt és viszont. Valóságos büszkék voltak a lengyelországi zsidók erre a járattá, amelynek most súlyos katasztrófája által igen érzékeny anyagi káron kívül nagy erkölcsi kárt is jelent, bár a hesseni nagybecsű családjának ostendei szerencsétlensége azt bizonyítja, hogy a repülés még mindig nem a legbiztosabb közlekedési eszköz.

égett hulláját. A meghaltak között három utas volt, mindhárom zsidó és három ember, akik a gépet vezették és a rádiót kezelték.

Kik voltak az utasok?

A repülőgépet egyik legjobb lengyel pilóta vezette: Tadeus Dmosinszky, akinek felesége kétségbeesetten várta a hí-eket. Az utasok között volt dr. Freyman, H. Rakovszky és H. Neugrössi, osztrák állampolgár. Dr. Freyman orvos a Polonia hajón és most, hogy a hajótemelvényre küldték, dr. Freyman is szabadküziműök. A vizsgálat megkezdte a lengyel hajótársaságtól és a Neugrössi felelősségét és gyermekemlékadásban való részvétellel. A vizsgálat megkezdte a lengyel hajótársaságtól és a Neugrössi felelősségét és gyermekemlékadásban való részvétellel. A vizsgálat megkezdte a lengyel hajótársaságtól és a Neugrössi felelősségét és gyermekemlékadásban való részvétellel.

Előttünk a gép A Lot társaság központi irodájában rémülten vették észre, hogy az elindult repülőgép nem ért el Konstantinápolyba. Az utjáról beérkezett jelentések szerint valószínűleg Bulgária hegyei között lehettek, amikor felmondta a gép a szolgáltatást és eltűnt a borzalmas sziklahasadékok között. Napokig kesték a bulgár, görög és török rádiók után, még a hucpesti leadó is nyomozta az eltűnt gépet. Több bulgáriai városokból indultak mentőkedvűök, sokszáz emberrel, a rendőrség vezetésével és most jött a hír, hogy a hegyvidék hóval fedett egyik csúcán megtalálták az elégett hatalmas gépet és hat ember szénné

ARC BÖRE MEGTISZT

a pattanások elt

ha ügyel arra, hogy azok a derien belmüködés megszűnjön pattanásokat, foltokat egész kezeléssel megszüntetni, legfeljebb elakarni. De ha ARTIN d a kiváló hashajtót, ugy bélmű szabályozott lesz, szervezetéből azok a mérgek, amelyek a foltokat okozzák.

Tiszta arcból ARTIN révén!

WANDER üzemek készítménye.

HIRE

Gradeai szerkesztőségünk címe: Schöu Dezső, telefon 507.

A Zsidó Párt jogvédő irodája (7/b) minden nap (szombatot kivéve) 10-12 között, vasárnap 10-12 között inspekciónat tart.

nehernemü, harsnya

„JO

— Időpogozis: Csökkenő okozó felhőzt, csapadék a nyugati részében, enyhe déli szél. Tovább emelkedő hőmérséklet, a délután folyamán északi szél, amit hősüljedés követ. Szombaton 12 fokot mérték.

— Zátoryra futott egy román csapatból jelentik: A Práhova körzetében előt nap a sül- tótt. A hajó hel, zete nem a pontatogozós s etett segítség nélkül egyik tagjának sem tölt.

— Szekszófalvánál, feltűrt a vana, szivobogásnál, szivobogásnál a beak működése megkezdte „Feenc József“ hamar elvendez, az emésztési zavarok felfrassit s tisztított alvást te emt. Kédezz.

— Újabb elraboltak egy román csapatból. Bucuresti- r-hez érkezett távirati jelek, hogy a 5085 számú román hadiana állomás közelében a vonalon banditák támadtak. A kezelőszemélyek kétségbeesetten várta a hí-eket. Az utasok között volt dr. Freyman, H. Rakovszky és H. Neugrössi, osztrák állampolgár. Dr. Freyman orvos a Polonia hajón és most, hogy a hajótemelvényre küldték, dr. Freyman is szabadküziműök. A vizsgálat megkezdte a lengyel hajótársaságtól és a Neugrössi felelősségét és gyermekemlékadásban való részvétellel.

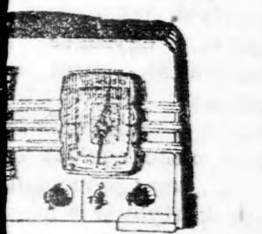
— Újabb elraboltak egy román csapatból. Bucuresti- r-hez érkezett távirati jelek, hogy a 5085 számú román hadiana állomás közelében a vonalon banditák támadtak. A kezelőszemélyek kétségbeesetten várta a hí-eket. Az utasok között volt dr. Freyman, H. Rakovszky és H. Neugrössi, osztrák állampolgár. Dr. Freyman orvos a Polonia hajón és most, hogy a hajótemelvényre küldték, dr. Freyman is szabadküziműök. A vizsgálat megkezdte a lengyel hajótársaságtól és a Neugrössi felelősségét és gyermekemlékadásban való részvétellel.

ILLETTE KÉK PENGE HOSSZVÁGÁSS

ményebb élő esebb élő enállóbb élő rtósabb élő ban borotvál!

SUNK...
...neve
...rson,

...több anyagból
...lyt, belyit stb.
...a belső antennáit,
...a hangerőszabályozó
...ciális hangszóróval,
...páncélozva por és
...ég ellen. Univerzális
...csolás roppant teljes
...tménytel.

...CA

...pon és erőben alann
...nombállítás, teljes
...a hangerőszabályozó,
...ny, az összes hullám-
...lék hűs és roppant
...vonal előállítás.

...EBB ÁRONI
...viseleőknek.

...RCBÖRE
...MEGTISZTUL,
...a pattanások eltűnnek...

...a ügyel arra, hogy azok okozója: a ren-
...felel bémüköds megsünjön. Nem lehet
...attanásokat, foltokat egyszerű kozmetikai
...kezeléssel megszüntetni, legfeljebb ideig-
...rakarni. De ha ARTIN dragéet szed, ezt
...kiváló hashajtót, úgy bémüködsé rendes,
...szabályozott lesz, szervezetéből eltávolítanak
...ak a mérgek, amelyek a pattanásokat,
...foltokat okozzák.

...iszta arcbör ARTIN dragée
...révén!

...WANDER üzemek
...Készítménye.

HIREK

...Gradeai szerkesztőségnek és amóhivata
...k címe: Schöu Dezső, St. Millerand 4
...telefon 507.

...A Zsidó Párt jogvédő irodája (St. Poescu
...ca 7/b) minden nap (szombat kivételével)
...11 1/2-12 között, vasárnap pedig 11-12
...között inspekción tart.

...nememű, harisnya

...„JOLIE“-nál

...Selyem-gyapjukendő

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...„JOLIE“-nál

...Meghalt Beer Horovitz. Csütörtök dél-
...után meghalt Kolozsváron Beer Horovitz,
...hetvenkilenc éves korában. Az öregembernek
...tiz évvel ezelőtt, 1927 december hetedikén
...este, az antiszemita zavargások alkalmával
...a Sasz chevra templomában kivették egyik
...szemét. A szentencsien ember azóta pereske-
...dett a kártalanításért, de az ítélet nem érte
...meg. Halála előtt egy órával, szinte agóniá-
...ban leakart szállni a betegágyról, hogy meg-
...gyujtsa a chanuka-méceszt. Régi vágásu, jó
...zsidó polgár volt. Abbi-család ivadéka. Ő
...maga is napról-napra talmudot tanult és kon-
...servatív szellemben nevelte gyermekeit. Péntek-
...teken délután kísérték ő-ök pihenőre az új
...ortodok temetőbe.

...Csusz
...Köszvény
...Rheuma
...bántja?
...dörzsölje be tagjait:
...DIANA SÓSBORSZESZEL

...Két francia fő halt meg egy napon.
...Párizsból jelentik: Rene Dumic, a Francia
...Akadémia állandó titkára, ismert régis
...tollal a kezében meghalt. Ugyancsak tegnap
...elhalálozott Raoul Ponchon költő, a Gon-
...court-akadémia 90 éves dékánja.

...Göring átvette a gazdasági miniszter-
...ium vezetését. Berlinből jelentik: Göring tá-
...bornok átvette a gazdasági miniszteri
...vezetést január 15-ig, amikor hivatalba lép
...az új miniszter: dr. Funck.

...A Magyar Zenekonzervatórium ezidei
...első szimfonikus hangversenyét december hó
...14-én rendezte a Magyar Színházban. A mű-
...soron Brahms, Lalo, Wagner, és Beethoven
...művei szerepelnek. A hangverseny szolista
...Pollermann Aranka hegedűművésznő, a zene-
...ka't vezényli Zsuzsanna Resz. A műsor rész-
...letes ismertetésére visszatérünk. Jegyekről a
...Konzervatórium titkári hivatala készsége
...gondoskodik.

...Eljegyzés. Blau Lili Orasna és Berger
...Adolf (Muci) Dej jegyesek. Minden külön ér-
...tesítés helyett.

...Deitel Nellyke Brasov és Spielmann La-
...jos Cluj jegyesek. Minden külön értesítés he-
...lyett.

...Czikorie Jolánka Cluj és Stein Aron
...Bistrita-Cluj jegyesek. Minden külön értesí-
...tés helyett.

...A kolozsvári izr. hitközség kultúr-
...háza tervpályázatának eredménye. A kolozsvári
...izr. hitközség kulturális-bizottsága f. évi
...június hó 22-én tervpályázatot hirdetett a lé-
...tesítendő kulturális tervre, melyre a ké-
...telt határidőig hét pályaterv érkezett be.
...A pályatervet elbírálására egy műszaki
...szakbizottság alakított, amelyben az Or-
...szágos Építészakadémia kolozsvári körzetének
...a kamara által kiküldött Ciortea Viktor Cluj
...város főmérnöke és Rátz építész képviselték.
...A műszaki szakbizottság f. évi november hó
...22-én hozta meg döntését a tervpályázatok
...felett és egyhangulag azt a javaslatot ter-
...jesztették a kulturális-bizottság elé, mi-
...szerint tekintve, hogy a pályázati programot
...egy pályaterv sem oldotta meg hiánytalanul,
...a kitűzött két pályadíj egyesíthetők és
...egyenlő arányban a két legjobban pályat-
...erv között osztassák ki. Ezen két pályat-
...erv a „Beth Tarbut” és „Arány” jellegűvel
...van ellátva. A műszaki szakbizottság dicsé-
...rölög emlékezett még meg a „Pénz” és a
...„Haderech” jellegű pályatervekről. A kultur-
...háza-bizottság a f. évi november hó 28-án
...tartott ülésében elfogadta a műszaki bizott-
...ság javaslatát és annak alapján az össze-
...sített I. és II. díjat egyenlő arányban a
...„Beth Tarbut” és „Arány” jellegű pályat-
...terveknek ítélte oda. A bizottság a döntés
...meghozatala után felbontotta a két nyertes
...terv jellegű leveleit, melyből kitént, hogy a
...„Beth Tarbut” pályaterv tervezője Blum
...Aladár okl. műépítész Brassó, az „Arány”
...pályaterv tervezője pedig Molnár György okl.
...műépítész Oradea. A beérkezett pályatervet
...december hó 5-től 15-ig a kolozsvári izraelita
...hitközség tanácstermében (Cluj), Calea Regele
...Ferdinand 52, I., a bírálati jegyzőkönyvvel
...együtt közszemlére tételnek ki és azok a
...hivatalos órák alatt megtekinthetők. A köz-
...szemlére kitént után a pályadíjat nem nyert
...tervezőknek a beküldött pályatervük rend-
...kezelésükre áll. A kolozsvári izr. hitközség
...kulturális-bizottsága.

...Aggmenház avatás Désen. A dési
...Poale Cedek iparos egyesületének sikerült
...Hirsch David elnök fáradságtalan agitációja és
...a dési zsidóság osztatlan áldozatkészsége
...révén egy gyönyörű házat venni Aggmenház
...részére. Vasárnap tartották meg fényes kere-
...tek között az Aggmenház avató ünnepélyét,
...amelyen megjelent a dési zsidóság minden
...tagadalma. A cca 300 terítékes banketten
...szépen felépített beszédet tartott Dr. Wein-
...berger Manó elnök, Paneth M. Jakab főrabbi,
...Berl Sancez dajen és Bieber David. A cluji
...iparos Aggmenház üdvözlését tolmácsolta
...Schwartz Jakob elnök. Az ünnepély a késő
...éjjeli órákban emelkedett hangulatban ért
...véget.

...Doktorrá avatták Farkas Tibort. A ko-
...lozsvári zsidó ifjúsági mozgalmak egyik ki-
...tünő fiatal vezetőjét, Farkas Tibort november
...25-én a kolozsvári egyetemen az orvostudo-
...mányok doktorává avatták. Dr. Farkas Ti-
...borban új típusu, lelkes, odaadó és a zsidó kö-
...zösség életképében munkára mindig kész er-
...délyi ifjúság testesül meg, aki a zsidó zene-
...világtól kezdve a cionista és zsidó belpolitikai
...minden ágában egyaránt tevékenykedik. Dok-
...torrá avatásakor elvárataink nagy száma
...kereste fel szerencsés kiváncsianságával.

...Marpe Lanefes teadélután. Szép sikerrel
...zárult a Marpe Lanefes multheti teadélután-
...ja, amely Czodik Károlyné és Kappel Izraelné
...urnök rendezésében lett megtartva.

...FELHÍVÁS. A Zsidó Párt felhívja
...mindazok figyelmét, akik a választói
...névjegyzékbe magukat felvételre el-
...mulasztották, hogy haladéktalanul je-
...lentkezzenek a párt Stroescu ucca 7/b
...szám alatti irodájában, hogy a listára
...való felvételük elintézését nyerjen.

...Kimentatás a Marpe Lanefes Egyet
...1937 év október havi működéséről. Kiosztat-
...tott 350 ebéd, 80 liter tej, 8 liter bor. Be-
...vételek: 350 ebéd a 25, 8750 lej, tagdíjakból
...7495, betegek hozzájárulása 200, templomi
...és egyéb hozzájárulások 170, ebédek megvál-
...tása 205, adományok 570, e havi hiány 300
...lej. Összesen 17.690 lej. Kiadások: Kiosztott
...ebédek értéke 8750 lej, ételhordásért 2634,
...igazg. költs. 1600, jutalékokra 1574, konyhai
...kiadások: fűzés és tej 1686, tejszámla városi
...betegeknek 446, segélyek városi betegeknek
...1000 lej. Összesen 17.690 lej. Özv. dr. Rosen-
...feld Salamonné elnök, Mózes Elek titkár.

...Teljesítették a sztrájkoló jasi diákok
...következeit. Bucarestből jelentik: Ma kül-
...döttség jelent meg a Anghelescu nemzeti
...nevelésügyi miniszternél. A delegáció tagjai:
...Traian Bratu, a jasi egyetem rektora, Andrei
...Bogdan a tudománykar dékánja, Olin p. ofesz-
...szor és két diák, támutattak annak szükséges
...ségére, hogy a jasi tudományi kar fenntart-
...sák. Közölték, hogy a diákság el van rá hatá-
...rözva, hogy folytatja a sztrájkot a kérdés
...kedvező elintézéséig. Anghelescu miniszter
...ezután a delegáció jelenlétében rendeletet irt
...alá, amely felhívja a Gh. Asachi elnevezésű
...műgyetemet a jasi egyetem mellett működő
...két gyakorlati tudományos szekció egybeol-
...vasztása által. Az új polittechnicum diploma-
...s memóriákat fog képesíteni. Azonnal távira-
...toztak a jasi diákoknak, hogy hagyják abba
...a sztrájkot, mivel teljes elégtételt kaptak.

...Ötórai tea a Cristal Palaceban. A Cris-
...tal Palace igazgatósága f. hó 5-én, vasárnap
...délután 5 órai kezdettel műsorral egybe-
...kötött teadélután rendez a Zsidó Nőgyűlet
...jávára.

...A Zsidó Párt nagyváradi ifjúsági szek-
...ciója vasárnap délután 3 órakor alakuló köz-
...gyűlést tart a helyi tagozat Str. Vlahuța 3.
...sz. alatti helyiségében. Minden érdeklődőt
...szívesen lát a vezetőség.

...A Szináj felhívása. Szombaton, e hó
...4-én este kilenc órakor az ortodox iskola
... (Str. Gen. Berthelot 8) helyiségében „Mólavé
...dömlöke” ünnepélyt rendez, amelyre a veze-
...tőség ezúttal is meghívja a tagokat és az
...érdeklődőket.

...A Zsidó Párt iparos és kiskereskedő
...szekciójának előadássorozata keretében f. hó
...5-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a párt
...Stroescu ucca 7/b szám alatti helyiségében
...dr. Fendrich Ernő ügyvéd az új forgalmi adó-
...törvényről, míg dr. Fekete György az egyenes-
...adók kivétési módjáról és a választásokkal
...kapcsolatos tudnivalókról tart előadást.

...A Zsidó Párt Calea Decembei és Környéke
...uccabizottságának rendezésében holnap, va-
...sárnap délután fél 6 órakor a Beth Jakob
...Rudeanu ucca 20 szám alatti helyiségében
...dr. Fekete György az aktuális belpolitikai
...helyzetről, a Zsidó Pártól és a választással
...kapcsolatos tudnivalókról beszél.

...Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó At'etege-
...ző Intézet közleménye. F. hó 5-én, vasár-
...nap délután 5 órai kezdettel Str. Paris 38
...sz. alatti helyiségében az Atrétegező Intézet
...rendezésében tartja dr. Elekes Miklós tanár-
...segéd előadását a pubertás pszichológiájáról.
...Az előadás főbb pontjai: 1. Nemek közötti
...különbség. 2. A pubertás kor szentimentális
...megnyilatkozásai. 3. A szexuális élet kifej-
...lődése. 4. A testi és az ideális szerelem.
...5. A jellem kialakulása. 6. Leiki konfliktusok.
...7. A gyermeknek az iskolához való viszonya.
...8. Barátság. 9. A pubertás korban levők vi-
...szonya a felnőttekhez. 10. Pedagógiai irányí-
...tás, tanácsadás. Az előadás tárgya bizonyára
...igen sok érdeklődőt fog vonzani és azért
...mindazokat, akik az előadást végig akarják
...hallgatni, pontos időben szíveskedjenek meg-
...jelenni. Erre az előadásra a szilók ne hozzák
...magukkal gyermekeiket. Belépődíj nincs!

...A Cristal Palace Igazgatósága f. hó
...5-én, vasárnap délután 5 órakor saját hely-
...ségében műsoros tea-délután rendez a Zsidó
...Nőgyűlet javára. A jótékony cél érdekében
...kérik pártolónk minél számosab megjele-
...nését.

...A Poel Hadati ma, szombat este 9
...órákor a Paris ucca 47 szám alatti helyiség-
...ben „Melave maiké” estet rendez, melyet a
...Zsidó Párt helyi vezetősége részvételével po-
...litikai megbeszélését követ.

...Halljátok az igét! Franz Werfel új óriás
...regénye. Világhíradalmi szenzáció. Athenaeum
...Nagy-regény sorozat. 537 lap vászonkötésben,
...238 lej, (mint Kodolányi: Vas fiai I. II. és
...Thomas Mann: József Egyiptomban). Postán
...utánvétellel küldi Lepage Cluj. Kérjen ingyen
...karácsonyi jegyzéket.

Az aranyér
Anusol
vegélkup
kezeléssel
meggyógyul
Orvosa
is ezt
ajánlja.

...A Cristal Palace Igazgatósága f. hó
...5-én, vasárnap délután 5 órakor saját hely-
...ségében műsoros tea-délután rendez a Zsidó
...Nőgyűlet javára. A jótékony cél érdekében
...kérik pártolónk minél számosab megjele-
...nését.

...A Poel Hadati ma, szombat este 9
...órákor a Paris ucca 47 szám alatti helyiség-
...ben „Melave maiké” estet rendez, melyet a
...Zsidó Párt helyi vezetősége részvételével po-
...litikai megbeszélését követ.

...Halljátok az igét! Franz Werfel új óriás
...regénye. Világhíradalmi szenzáció. Athenaeum
...Nagy-regény sorozat. 537 lap vászonkötésben,
...238 lej, (mint Kodolányi: Vas fiai I. II. és
...Thomas Mann: József Egyiptomban). Postán
...utánvétellel küldi Lepage Cluj. Kérjen ingyen
...karácsonyi jegyzéket.

Megrándult?

Biztos szer, amely
azonnali enyhülést szerez!

Kenyje be enyhén Sloan's-szal. Ne dörzsölje.
Azonnal érezni fog javulást. Sloan's a vé-
keringést élénkíti — biztos és friss vér tör utat
az fájo izomszövetek felé, enyhíti ezzel fájdal-
mát és helyreállítja egészségét.
Vásároljon még ma egy üveget.
Kapható minden drogériában és gyógyszerár-
ban. Nagy üveg 60, kis üveg 35 lej.

Sloan's Liniment

megszünteti a fájdalmakat!

EGYESÜLETI ÉLET

...A Haggibbor futballszakosztálya és a
...zsidó iparosok Aggmenháza javára vasárnap,
...f. hó 5-én délután pontosan 5 órai kezdettel
...nagy műsoros teadélután rendeznek a Regal
...kávéház tulajdonosai. Kérik az igen tisztelt
...közönség hogy a jótékonycélra való tekint-
...ettel minél számosabban vegyen részt.

...A Zsidó Párt női szekciója által beindí-
...tott anya- és csecsemővédelmi akció keret-
...ben f. hó 5-én, vasárnap délután 4 órakor a
...prát Stroescu ucca 7/b szám alatti helyisé-
...gében dr. Fried Paula orvosnő a csecsemő-
...gondozásról tart előadást.

...A Zsidó Párt nagyváradi jogvédő irodá-
...ja Str. Vlahuța 3. sz. alatti megkezdte műkö-
...dését. Hivatalos órák délután 6-7 óra kö-
...zött.

...Ötórai tea a Cristal Palaceban. A Cris-
...tal Palace igazgatósága f. hó 5-én, vasárnap
...délután 5 órai kezdettel műsorral egybe-
...kötött teadélután rendez a Zsidó Nőgyűlet
...jávára.

...A Zsidó Párt nagyváradi ifjúsági szek-
...ciója vasárnap délután 3 órakor alakuló köz-
...gyűlést tart a helyi tagozat Str. Vlahuța 3.
...sz. alatti helyiségében. Minden érdeklődőt
...szívesen lát a vezetőség.

...A Szináj felhívása. Szombaton, e hó
...4-én este kilenc órakor az ortodox iskola
... (Str. Gen. Berthelot 8) helyiségében „Mólavé
...dömlöke” ünnepélyt rendez, amelyre a veze-
...tőség ezúttal is meghívja a tagokat és az
...érdeklődőket.

...A Zsidó Párt iparos és kiskereskedő
...szekciójának előadássorozata keretében f. hó
...5-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a párt
...Stroescu ucca 7/b szám alatti helyiségében
...dr. Fendrich Ernő ügyvéd az új forgalmi adó-
...törvényről, míg dr. Fekete György az egyenes-
...adók kivétési módjáról és a választásokkal
...kapcsolatos tudnivalókról tart előadást.

...A Zsidó Párt Calea Decembei és Környéke
...uccabizottságának rendezésében holnap, va-
...sárnap délután fél 6 órakor a Beth Jakob
...Rudeanu ucca 20 szám alatti helyiségében
...dr. Fekete György az aktuális belpolitikai
...helyzetről, a Zsidó Pártól és a választással
...kapcsolatos tudnivalókról beszél.

...Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó At'etege-
...ző Intézet közleménye. F. hó 5-én, vasár-
...nap délután 5 órai kezdettel Str. Paris 38
...sz. alatti helyiségében az Atrétegező Intézet
...rendezésében tartja dr. Elekes Miklós tanár-
...segéd előadását a pubertás pszichológiájáról.
...Az előadás főbb pontjai: 1. Nemek közötti
...különbség. 2. A pubertás kor szentimentális
...megnyilatkozásai. 3. A szexuális élet kifej-
...lődése. 4. A testi és az ideális szerelem.
...5. A jellem kialakulása. 6. Leiki konfliktusok.
...7. A gyermeknek az iskolához való viszonya.
...8. Barátság. 9. A pubertás korban levők vi-
...szonya a felnőttekhez. 10. Pedagógiai irányí-
...tás, tanácsadás. Az előadás tárgya bizonyára
...igen sok érdeklődőt fog vonzani és azért
...mindazokat, akik az előadást végig akarják
...hallgatni, pontos időben szíveskedjenek meg-
...jelenni. Erre az előadásra a szilók ne hozzák
...magukkal gyermekeiket. Belépődíj nincs!

...ILLETTE
...KÉK PENGE
...HOSSZVÁGÁSSAL
...ményebb élő
...esebb élő
...enállóbb élő
...rtósabb élő
...ban borotvál!

UJ KELET Legújabb hírek

Vaida lett a Román Front kolozsvári elnöke

(Elsődolali cikkünk folytatása)

A kormány egyébként számos olyan intézkedést hozott, melyekkel a választók bizalmát akarja látszólag megnyerni. Csikszeredára helyezték át Gardó György pénzügyigazgatót, aki a városban népszerűtlen volt és helyébe Maris György pénzügyigazgató helyettesét nevezték ki. Áthelyezték a rendőrség személyzetének jórészt, mert nemzeti párt-párti rokonszenvet tüntettek fel róluk. Állandóan folyik a jegyzők kicserélése is. Így áthelyezték Costeschi Géza dr. rendőrigazgatót, dr. Groza Victor, Barna Cornei, Mailatescu és Popa rendőrkormányzókat, a rendőrség élére pedig Füzési komiszárt nevezték ki.

Robu Nichifor, a nemzeti keresztény párt listavezetője és tagozati elnöke lándzsás-agitátorok kíséretében a megyébe érkezett, ahol Borsán ült fel akciópontját. A cusziták erős harcra készülnek, mert a Mindent a hazáért párt már hetek óta agitál és jórészen le is aratta a jobboldali szavazatokat.

Vaida Sándor vette át a Román Front kolozsvári elnökségét

Cluj, december 3. Vaida Sándor ma délután saját aláírással közleményt adott ki. A közlemény kiemeli, hogy a liberálisokkal és iorgistákkal kötött paktum csak a választások idejére vonatkozik, anélkül, hogy bármely párt feladná teljes ideológiai függetlenségét és úgy a választások alatt, mint a parlamentben teljes akciósabadságot biztosít a pártjának. Közli a pártelnök nyilatkozata, hogy a kolozsvári és kolozsvári párt szervezet elnökségét ő maga vette át és ő is fogja irányítani a párt propagandáját a választásokon.

A kínai kormány visszautasította a német békeközvetítést

A Domej távirati ügynökség jelenti, hogy Mandzsuria elismerte Franco kormányát, ugyanakkor Franco is elismerte Mandzsuria függetlenségét. A két ország között már meg is történt az elismerést magában foglaló jegyzékváltás.

Mint Berlinből jelentik, a kínai kormány visszautasította a német követ békeközvetítő ajánlatát, amelyről részletesen beszámoltunk tegnapi számunkban.

Halállal fenyegették meg a légionáriusok Istrate Micescut

BUUREST, december 3. A Po Funca Vremii faximilét közöl, amelyet Istrate Micescu bocsátott a lap rendelkezésére. A levélben a Totul pentru Tara-hoz tartozó terroristák meggyilkolással fenyegetik meg Istrate Micescut, mert támadó nyilatkozatot adott Zelea Codreanu ellen.

A zsidó diákok figyelmébe. A Zsidó Diákszegélyező ke etébe tartozó regáti kör ez-után közli, hogy a vasánapra hirdetett teadélutánját december 11-re halasztotta el.

Ifj. Bókay János, a „Szakits helyettem” szerzője Kolozsváron. A „Szakits helyettem” című, tegnap óriási siker mellett bemutatott vígjáték illusztrációja szerzője, Ifj. Bókay János ma Kolozsvárra érkezett és részt vesz a színház szombat esti előadásán. Az előadás előreláthatólag zsúfolt házat fog vonzani.

— Boldog vagy-e, asszony? Groves-Ross szenzációs új könyve, 270 lap, füzve 145 lej, kötve 185 lej. Kertész: A családi penzió, füzve 79, kötve lej. Királyhegyi: Női szépség 53 lej. Lepagenál Cluj. Postán utánvét-vel. Kérje az új és a karácsonyi könyvek jegyzékét.

**Félix-fürdőn
orth. kóser pensio**
olcsón kapható télen-nyáron a FRIED-
villában.

Kivégezték Kun Bélát és Jagoda, volt GPU főnököt?

PARIZS, december 3. A Matin hírei értesülései szerint a legfelsőbb szovjetbizottság halálra ítélte Jagodát, a GPU volt főnökét, akin végre is hajtották a halálos ítéletet. Ismeretes, hogy Jagoda vallomása alapján rendelték vissza Oroszországba 72 diplomáciai szolgálatban lévő embert, akikre minden valószínűség szerint a GPU egykori főnökének sorsa vár.

VARSÓ, december 3. A Vecor Varsavszki moszkvai híradás alapján arról számol be, hogy Kun Bélát, a magyar tanácsköztársaság volt hadügyminiszterét állítólag kivégezték. Kun Béla perének tárgyalását november 12-re tűzte ki egy külön bíróság. Az ítélet végrehajtását hivatalos körök nem erősítették meg. A szovjet hatóságok nem akarnak nyilatkozni ebben az ügyben, mindössze annyit jelentettek ki, hogy nem érdeklődnek Kun Béla sorsa.

Súlyos lengyel-orsz vasuti konfliktus a lengyel-orsz határon

Moszkva, december 3. (Rador). A Tass jelentése szerint november 29-én Poldntse Zbolunove lengyelországi állomáson az Oroszországból Lengyelországba érkező vonat váratlanul katonai különítmény vette körül és a vonat személyzete a fegyveres fenyegetés miatt kénytelen volt magát alávetni megalázó, alapos motozásnak. Khinciu olajozó megpróbált ellenállni, mire bántalmazták. A lengyel hatóságok azután az egész vonat személyzetét szigorú őrizet alatt egy kocsiába zsúfolták. Moghliany állomáson, az orosz határ közelében egy lengyel fékező egy kánát helyeztet el egyik utasszállító kocsi-ban, aminek következtében tűt ütött ki. A lengyel katonák fegyveresen próbálták arra kényszeríteni az orosz szerelőket, hogy a lán-

gokban álló kocsi orosz területre vigye. Ez azonban önmegtagadóan lekapcsolta az égő kocsi. A másnapi vizsgálat megejtése végett Moghlianyba érkezett vasuti alkalmazottakat a határmenti postaépületben fedezet alá helyezték. A lengyel hatóságok nem voltak hajlandók a vizsgálat megejtéséhez szükséges dolgokat rendelkezésre bocsátani és a felelősséget az orosz vonatkezelés személyzetre próbálták áthárítani, amely pedig őrizet alatt állt egyik kocsi-ban. Az orosz kiküldöttek látva a lengyel katonák kihívó magatartását, kijelentették, hogy az incidensért és az anyagi kárért a lengyel hatóságokat terheli a felelősség. A varsói szovjetkövetség tiltakozását jelentette be a lengyel kormány-nál.

„A dilemmával szemben, hogy vaj, vagy ágyu — mi az ágyut választottuk“

Mussolini támadó hangú cikke a Popolo d'Italiában a nagy demokráciák ellen

Róma, december 3. A Stefani jelenti, hogy a Popolo d'Italia mai számában vezércikkben válaszol a New York Times egyik közleményére, amely a demokráciák védelmére kelt a parancsuraukakra szemben. A lap kiemeli, hogy három nagy demokrácia létezik: az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia, továbbá három diktatura: Olaszország, Németország és Japán. A New York Times azt állította, hogy a Róma-Berlin-Tokió tengeri katonai szövetség, ami ellen a demokráciáknak egyesülniök kell, hogy megvédjék magukat. Ez nem involvál háborús intézkedéseket, amiket az amerikai nép ellenezne. Tehát — írja a Popolo d'Italia — Amerika szabályos rendekben visszavonul és a két európai demokráciát hagyja szembe-szállni a totális államokkal. De Nagy-Británia sem árult el az utóbbi időben fokozott, háborús irányzatot, különösen szárazföldön, úgyhogy amerikai rokonnak mintájára, az angolok is úgy határozhatnak, hogy harcolni fognak „az utolsó franciáig”. A New York Times tehát más harcot választott azon országok védelmére, amelyek magukat nagy demokráciáknak nevezik és pedig a gazdasági és pénzügyi megegyezéseket. Az amerikai lap azonban csaldók — mondja a Popolo d'Italia. — Ezek csak a demokratikus szinpadokra illő, papírmás-egyverek. Hogy péna teszi a háborút, igaz, de ezt a megállapítást ki kell egészíteni:

miníg van pénz háborúra. Nem a pénz csinál háborút, hanem az emberek és a szellem. Bátorág és áldozatkészség. Arany és vas köél Machievelli utóbbi választotta: mi hasonlóan teszünk. A dilemmával szemben: vaj, vagy ágyu, mi az ágyut választottuk.

A New York Times más hibákat is csinál,

amikor azt írja, hogy a támadó kormányok gazdasági letöréssel való fenyegetése igen jó megfélemlítési eszköz lenne. Elsősorban nem sikerült meghatározni a támadót, másodszorban a demokráciák számára maga a totális kormányok telelappangó támadást jelent. De a feltevésen változtatni is lehet és a demokráciákat lehet támadóknak nyilvánítani. Világos, hogy a szegény népek, amelyeknek kevesebb vesztenivalójuk van, érzékeltlenebbek, mint a többiek, gazdasági jellegű indokokkal szemben.

Sohasem fogjuk magunkat megfélemlíteni hagyni ezen fenyegetésektől, de megjegyezzük ezen szavakat és szembenéznünk a demokratikus kötéllal, mi nek megkellene fojtania bennünket.

A Popolo d'Italia szerint a New York Times cikke önkéntelen, de rendkívüli segítség Olaszországnak az autarkiaért vívott harcában. Ami a demokraták elhízott hasában terjed, mint gazdasági legyűrése, megmérgezése és éhségszörölése azon népeknek, melyek nem esznek naponta ötször, ez a harci forma inkább a fegyvertelen népet sújtja, mint a harcosokat. A gazdasági háborúval és kiéheztetés veszélyével szemben, a népek, melyek méltóak erre a névre, kötelesek egyedül lehetséges módon válaszolni: idejében és integrálisan előkészíteni szellemüket és fegyverüket.

Mint Rómából jelenti a Havas, a Popolo d'Italiában ma reggel megjelent cikk rendkívüli mély benyomást keltett, mivel magának Mussolininek tulajdonítja.

A Havas jelenti Párizsból, hogy az olasz sajtó nem lankadó franciaellenes kampányá élénken foglalkoztatja a francia közvéleményt. A Le Figaro így ír: „Ami különös az, hogy a kampány jól összehangolt zenekar működésének benyomását kelti. Jelelmző továbbá az érett megfon-

tolás után emelt vádak súlyos volta. Lehetetlen, hogy egy „ellenőrzött” sajtóban minden előzetes átvizsgálás nélkül ilyen cikket jelentessenek meg, olyan szenzációkeltést hivatott cikkek, amelyek mind egy cél felé irányulnak, anélkül, hogy az a cél pontosan körvonalazva lenne. Viszont, ha ez a cél fennáll, akkor csak az olasz nép körében való háborús pszichaterjesztése lehet a célja, azon hangulat-keltés által, hogy a hivatalos Franciaország támadást készít elő és hogy a viszály elkerülhetetlen.”

Elfogadta a francia képviselőház az új hadügyi költségvetést

Párizs, december 3. A francia képviselőházban a hadügyi költségvetéssel kapcsolatban elhangzott interpellációk után Deladieu hadügyminiszter kijelentette, hogy a nemzetvédelmi terheket csökkenteni akarták, de a jelenlegi atmoszférában sem a szolgálati idő, sem pedig a katonai létszám csökkentése nem jöhet számításba, hangsúlyozta a francia hadügyminiszter, hogy míg Franciaországban 387 ezer ember áll katonai szolgálatban ugyanakkor Németországban egy millió, Olaszország pedig 300 ezer. Ma a modern fegyverek idején hirtelen támadástól nem lehet tartani, ez azonban nem elegendő ahhoz, hogy Franciaországot térdre kényszerítsék. Beszámolt a hadügyminiszter arról, hogy a Jura vidékén, az északi határon, megszakítás nélkül folytak az erődítmények építkezései, amelyek

olyan ellenállók lesznek, hogy semmiféle fegyver lövedéke nem tud áthatolni rajtuk.

A hadügyminiszter beszámolója után a képviselőház egyhangúlag megszavazta az öt-milliárd 72 millió 426 ezer 201 frankos hadügyi költségvetést.

104 nosztrifikált diplomát vizsgálnak felül

Bucuresti, december 3. A nosztrifikálás botánytal kapcsolatos vizsgálat megálapítottá, hogy Manevics 104 diplomával kapcsolatban követelt el visszaváltást. A székhámas áldozatait az egészségügyi minisztériumhoz idézik.

Folyik az erélyes tisztító munka Palesztinában

Jeruzsálem, december 3. A Havas jelentése szerint a rendőrség és hadse eg megfeszített munkája ellenére Északpalesztinában folytatódnak a terrorcselekedetek. Egy zsidó autóbust megtámadtak a haifa-akói uton és egy utast megsebesítettek. Farid kolóniát, amit csehszlovákiai zsidók alapítottak, a hét folyamán kétszer megtámadták. Áldozatok nincsenek. A hatóságok folytatják a felfegyverzett bandák üldözését. Galléában számos embert tartóztattak le azzal a gyanúval, hogy terroristáknak adtak védelmet.

Legújabb sporthírek

Bucuresti, december 3. (Az Uj Kelet tud.) Az egyiptomi labdarúgószövetség közölte a román szövetséggel, hogy nem egyezik bele a december 17-re Kairóba kitűzött mérkőzés megtartásába és azt javasolja, hogy a revans mérkőzést 1938 április első hetében tartassák meg. A román szövetség azonnal táviratilag fordult a FIFA-hoz kérve a Kairóba kitűzött mérkőzésnek Románia javára való igazolását.

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó R. I. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

CENZURÁT

Taxa postala
plătite in num.
No. 224713 929.

Telefon: 18-60. ELI
Havonta 110, negyed
Havonta 630, egézőre 12
Havonta 2, egézőre 12
Havonta 12, egézőre 2
Havonta díjazás szer
KELET” a transilvan
Zsidóság egyetlen poli
ja. Cikkeink utánnyo
torra megjelölésével e

Előadhat
tő órában, me
román polgáro
az alkotmány
abban az
kai jogaink sz
a nagy fele
maradjon kiha
és attól a
tűzött parlame
ben járuljunk
dekeinek megv
intézi hozza
gosító, buzdít
A Zsidó Pa
parlamentari kép
oda, hogy érvé
vés teljes meg
választások all
magasra a Zsidó
drítás jelével e
vetekben.

Ugyódom,
lamentari képvis
Nem temet
nyeit, akik a
hogy ez a zsidó
olyan odaadás
teljesítette.

Az 1937 ne
zott ez a zsidó
E parlamen
képviselőinek h
keinek szószóló
metes felduzad

Hányszor h
let hiányát ez
Hányszor é
tek és megérts
kek e védelmi
Négy eszt
mára ezen szem
telkiismeretfura
tásokon meggó

E tanulság
neteket a köte
sebbikét.
Szabad-e m
rancsoló száiksé
selet a mai visá

Soha jóvá n
Ne hagyját
időben, úgyneve

